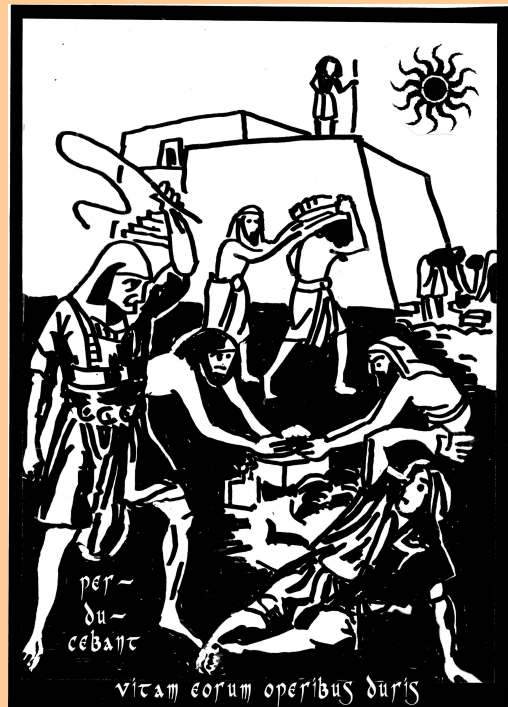

daunlots.

**internetbeiträge des christine-koch-mundartarchivs
am maschinen- und heimatmuseum eslohe.
nr. 15**

Horst Ludwigsen

Ut diäm Ollen Testament

II.

**Dat twedde Bauk Mose (Exodus) –
Ut diäm drüdden, väiärten un fifften Bauk Mose
(Levitikus, Numeri, Deuteronomium)**

eslohe 2010

Horst Ludwigsen (Übers.)
Ut diäm Ollen Testament
 Dei Geschichte vum Volke Israel,
 sou as dei Bibbel dat vertellt
 Dei schönsten un belangriksen Stien
 in unse Mouderspraak
 miärisch-westfäölisch Platt

I. Dat äiëste Bauk Mose (Genesis)
 [daunlots nr. 14]

**II. Dat twedde Bauk Mose (Exodus) –
 Ut diäm drüdden, väiëerten un fifften Bauk Mose
 (Levitikus, Numeri, Deuteronomium).**
 [daunlots nr. 15]

III. Josua / Ut diär Richtertid
 [daunlots nr. 16]

IV. Samuel / Ut diär Königstid
 [daunlots nr. 17]

V. Begleitheft
 (Texte zu Übersetzung & Illustration, Worterklärungen,
 Vorstellung des Übersetzers)
 [daunlots nr. 18]

Impressum

Horst Ludwigsen: Ut diäm Ollen Testament. II. Dat twedde Bauk Mose (Exodus) – Ut diäm drüdden, väiëerten un fifften Bauk Mose (Levitikus, Numeri, Deuteronomium). = daunlots. internetbeiträge des christine-koch-mundartarchivs am maschinen- und heimatmuseum eslohe. nr. 15. Eslohe 2010. www.sauerlandmundart.de

Die kostenlose Verbreitung dieser Ausgabe der „daunlots“ ist erlaubt und erwünscht.
 Eine kommerzielle, auf Profit ausgerichtete Nutzung unserer Internetangebote ist untersagt.

Die in dieser Ausgabe der „daunlots“ aufgenommene plattdeutsche Bibelübertragung wurde vom Übersetzer Horst Ludwigsen selbst angeordnet und illustriert. Alle besonderen Urheberrechte für die Texte der Übertragungen und die Illustrationen verbleiben bei ihm.

Horst Ludwigsen
(Übersetzung, Illustrationen)

Ut diäm
Ollen Testament

Dei Geschichte vam Volke Israel,
sou as dei Bibbel dat vertellt

Dei schönsten un belangrîksten Stîen
in unse Mouderspraoke
miärkisch-westfäölisch Platt

II.

Dat twedde Bauk Mose (Exodus) –
Ut diäm drüdden, väiërtten un fifften Bauk Mose
(Levitikus, Numeri, Deuteronomium)

Wat in düesem Bauke te liäsen stäiht

Dat twedde Bauk Mose (Exodus)

Dei Kinger Israels as Knechte in Ägypten	7
Dei Wäihmöüers ächterdrîwet dei Pliäne vam Pharao	8
Israel sin Hülpesmann	8
Mose fînget sine Bröüers	10
De Flüchtlingk fînget äin Tehäime	10
Guott brucht Mose fûör dat, wat hei vüörhiät	11
Mose höllt dat Wîerwaort	13
Mose maket siëck op diän Padt nao Ägypten	14
Mose un Aaron lei'et dei Israeliten	14
Mose un Aaron gott naom Pharao	15
Dei Nout wätt grötter	15
Guot künniget ân, dat hei ingrîpen well	16
Mose wätt nuoch enns beraupen	16
Dei ägyptischen Plaogen	17
Dei äiërste Plaoge: Water wätt Blaut	18
Dei twedde Plaoge: Fûörsche	19
De Pharao blitt starrköppsch	19
Dei drürre Plaoge: Stiäckmüggen	20
Väiërte Plaoge: Untüüĝ, Flöühe un Wandlüüse	20
De Pharao lenket tîdwîse in	21
Fiffte Plaoge: Veihpestilenz	21
Sesste Plaoge: Schwiären	21
Siëwente Plaoge: Hagel	22
De Pharao lenket ouk düetmaol tîdwîse in	23
De Pharao blitt harre	23
Achte Plaoge: Groute niährige Heuhüppers	24
Niägente Plaoge: Düüsternis	25
Guott verkünniget diäm Pharao diän schwaorsten Schlaĝĝ	25
Ääger dat se opbriäcket, fîert dei Israeliten dat Passafest	26
Dat Blaut vam Passalamm	27
Tiënnte Plaoge: Dei öllsten Kinner stiärwet	28
Dei Israeliten trecket ut Ägypten	28
Guott beglett sin Volk	28
Dei Ägypters biäset diän Israeliten ächterdrîn	29

Düör dat Rou'e Meer	30
Dei Israeliten danket Guott	31
Guott suorget füör sin Volk	34
Dat Volk hiät nicks begriëppen	35
Opgebüüörte Hanne bränget diän Sieg	36
Guott sin hilligen Biärg	37
Dei hilligen tiënn Gebuotte	38
Mose as Middelsmann tüschen Guott un Volk	39
Wat Guott diäm Volke süss nuoch sağge	40
Guott seğgt sin Heil tau un drügget diän Israeliten	40
Guott maket en Verdrağğ met Israel	41
Guott well, dat dei Israeliten äin Hilligdum bugget	41
Dei Bundeslade	42
De Danz üm dat güllene Kalf	43
Mose schlött dei Bundestaofeln kuort	45
Dei Straofe	45
Guott seihn – dat bränget diän Dout	46
Mose maut sin Gesichte bedecken	48
Dat hillige Telt wätt op'erichet	48
De Häär niähmet Wuohnunge bi diän Israeliten	49

Ut diäm drüdden, väierten un fifften Bauk Mose (Levitikus, Numeri, Deuteronomium)

De Sünnenbock	49
Blaut iätten es verbuan	49
Verbuot van Blautschanne, Untucht un Sodomie	50
Dei Israeliten trecket af vam Biärge Sinai	51
Dat Volk es nit tefriän un mucket op	51
Mose kritt Helpers	52
Dat Volk kritt sin Fläisch	53
Dat Land Kanaan wätt ut'ekunschet	53
Dat Volk hiät kein Vertruggen mäh	54
Dei Straofe: Vättig Jaohre in diär Wäuste	56
Dei Rügge küömmet te late	56
Mose un Aaron hett Twîwel	57
Aaron maut stiärwen	58
Dei îserne Schlange	58

De Amoriterküönig Sihon kritt sine Straofe	59
De Moabiterküönig Balak seuket Hülpe bîm Töüwerer Bileam	59
En Magier, dä op Guott häört	60
Bileam maut Israel siägnen	61
Guott lött siëck nit bestiäcken	62
Ouk de drürre Verseuk schlött fähl	62
Bileam wicket de Taukumpft	64
Götzendennst am Biärge Pegor	65
Mose bestemmet, dat Josua sin Naofolger wätt	66
Josua kritt sinen Opdragğ	66
Mose sin Lied	67
Mose stiärwet	71

Dei Kinger Israels as Knechte in Ägypten

2 Mose/Exodus 1, 1- 14

Tehoupe met Jakob, dä siëck ouk Israel näumet, wäären elwe van sinen twüölf Süöhnen metsamt iëhren Famillgen nao Ägypten ut'ewannert: Dat wäären Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issaschar, Sebulon, Benjamin, Dan, Naftali, Gad und Ascher. Josef was allt frögger nao Ägypten 'ekuommen. Alltehoupe wäären dat met Kingern un Kinneskingern siëwenzig Naokuommen van Jacob.

Dann sturf Josef un alle sine Bröüers un alle, dei in düeser Tîd 'eliäwet harren. Owwer iëhre Naokuommen, dei Kinger Israels, harren siëck sou wane vermiährt, dat dat ganze Land voll van 'ne was.

Dao kam en niggen Küönig op in Ägypten, dä wusste nicks mäh van Josef un sagge tiëger sine Lüü: »Dat wett mi te dull, dei Israeliten, dei brett siëck ümmer widder ut: nu wett se uns gefäöhrleck! Vî mott wat daun, dat dat ophäört. Villichts giëtt dat äänewann Krieg un dann schlott se siëck op dei Sîte van unsen Figgenden un trecket ut diäm Lanne.«

Drümm satte hei Oppässers üöwwer dei Israeliten, dei twüngen se met Twangsarwet un hollen se dial. Sei mochen füör diän Pharaο dei Stüädte Pithom un Raemeses buggen met Schüüern füör dat Kaorn. Owwer dat holp alle nicks: Je mähr me dei Israeliten unger Druck satte, desto mähr Kinger kräigen se un desto mähr brerren se siëck ut. Dat wouë füör de Ägypters grüggelig. Drümm hollen se dei Israeliten as Sklawen, pîsackeren und pilteren se un makeren 'ne dat Liäwen sûer met schwaorer Arwet: Sei mochen Lähmen grawen un Teigel strîken un op diän Fellern arwen. Owwer dat holp alle nicks.

Dei Wäihmöüers ächterdrîwet dei Pläne vam Pharaο

2 Mose/Exodus 1, 15-22

Dei Küönig van diän Ägypters leit dei bei'en hebräischen Wäihmöüers raupen un sagge tiëger se: »Wann iëhrt inken Frauen bîstott in iëhrer schwaoren Stunne, dann hollt dei Ougen op. Es dat en Jungen, dann maket 'ne dout, es dat owwen en Wechtken, dann kann dat am Liäwen blîwen.«

Dei Hiäwammen owwer fröcheren Guott un dääen dat nit, wat de Küönig befuohlen harre. Sei leiten ouk die Jungens am Liäwen.

Dao leit dei Küönig dei Wäihmöüers nuoch enns vüör siëck kuommen un sagge tiëger se: »Boarümme sind Iëhrt so balstüurig un lott dei Jungens am Liäwen?« Dao säggen se tiëger diän Pharaο: »Dei hebräischen Wîwer sind fräit un striäwer as dei ägyptischen Frauen. Ääger dat vî dao sind, hett se dat Kind allt alläine op de Welt 'ebracht.«

Drümm holp Guott ouk diän Wäihmöüern, dat et 'ne guët gongk. Un dat Volk brerre siëck widder ut.

Nu owwer gaffe de Pharaο diän Befiähl an sin ganzes Volk: »Schmitt all dei Hebräerjungens, dei op de Welt küemmt, fottens in diän Nil! Blouß dei Wechter drüewet am Liäwen blîwen.«

Israel sin Hülpesmann

2 Mose/Exodus 2, 1-10

Dao was en Mann vam Stamme Levi. Dä bestarre siëck met 'nem Wecht, dat was ouk vam Stamme Levi. Düese Frau was gurrer Huoppnunge un brachte en Suohn op de Welt. Sei bekäik 'ne siëck

lange un saog, dat dat en schöönen un stäörigen Jungen was. Drümm verhorre sei 'ne füör dei Tîd van drei Monnaten. Owwer dann gongk dat nit mäh. Sei konn diän Jungen nit mäh verhäuen. Drümm flocht se en Kässken van Beisen un makere et dicht met Piäck, dat kein Water daorin kääme un laggte dat Kind daorin. Dann satte sei dat Kässken in dei Beisen am Auwer vam Nil.

Dei Süster van diäm Kinge stont dao nit wît van af un woll siëck dat beseihen, wat nu geschäöge. Nao 'ner kleinen Wîle kam diäm Pharao sine Dochter dial an diän Nîl, wîl dat sei siëck bâ'en woll, un at dei Juffern van iëhme mettens am Auwer op un dial göngen, dao saog se op äinmaol diän Kassen mirren mang dei Beisen. Sei schickere äine

van diän Miägeden hiën un leit 'ne huollen. Un at sei dat Kässken uoppen däa, dao saog sei dat Kinnken; dat was am Hüülen. Jao, dao wouë diäm Pharao sine Tochter iëhr Hiärte wäik un sagge: »Dat es siëcker en kleinen Hebräerjungen.« Dao sagge dei Süster van diäm Jungen tiëger dei Tochter vam Pharao: »Sall'k gaohn un huollen di äine van diän Hebräerwîwern, dat se diäm Jungen de Buorst giëtt?« Dao sagge diäm Pharao sine Tochter: »Dau dat män.« Un dat Wechtken gongk un huollere diäm Jungen sine Mouder. Dao sagge diäm Pharao sine Tochter tiëger sei: »Sou, nu niähm diän Jungen un dau iëhme de Buorst. Dat sass du ouk nit ümmesüss daun.« Dao nahm dei Frau diän Jungen un gaffe iëhme de Buorst.

Sou kam dat, dat dei Frau iëhr äigen Kind met nao Hus niähmen un stillen konn.

As dei Junge grout 'ewassen was, brache sei 'ne retur, un diäm Pharao sine Tochter nahm 'ne as äigen Kind ân un sagge: »Iëck hewwe 'ne ut diäm Water 'etrocken«. Drümm näumere se 'ne Mose.

Mose finget sine Bröüers

2 Mose/Exodus 2, 11-14

At Moses en Mann 'ewouërn was, gongk hei enns nao sinen Bröüern, diän Israeliten, op dat Feld un bekäik siëck dat, bu dei wullacken mochen. Op äinmal saog hei, dat en Ägypter äinen van diän Hebräern dout schlaug. Dao käik hei in de Rünne nao allen Sîten, un at hei saog, dat dao nümmes was, schlaug hei diän Ägypter dout un vergrauf 'ne im Sande.

Diän Dagg dropp gongk hei wîer nao buten. Dao saog hei twäi Hebräers, dei wäären in Korell geraon. Mose sagge hei tiëger diän, dä schüllig was: »Bat schlöss du dinen Brouër?« Dä owwer was nit bange un sagge: »Becke büs du, dat du diëck taum Büöwersten un Richter üöwwer uns settes? Woss du dat nu met mi maken, wat du gistern met diäm Ägypter 'emaket hiäs? « Dao kräig Moses dat met diär Anges un dachte bi siëck: Dann hiät siëck dat duoch wuohl rüm'eküert. Bu es dat wuohl lubber 'ewouërn?«

De Flüchtlingk finget äin Tehäime

2 Mose/Exodus 2, 15-25

Un ouk diäm Pharao wouë dat ächterbracht, un hei woll Moses ümbrängen laoten. Moses owwer brache siëck in Siëckerheit un gongk

in dat Land Midian. Dao satte hei siëck an 'nen Pütt, dat hei siëck ressen woll.

De Priester van Midian harre siëwen Döchter; dei käämen jüst an diän Pütt, wîlen dat sei iëhrem Vâ'er sine Schaope un Hippen dränken wollen. At sei dei Dränkrinnen voll Water 'eguotten harren, käämen Häiërn un storren sei daodiënnnt. Moses stont op un holp diän Wechtern, dat iëhre Dîers drinken können.

At se nu nao iëhrem Vâ'er Reguel terügge käämen, freig hei: »Baorümme sind iëhrt vandage sou fröüh retur? « Sei säggen: »Dao was en Ägypter, dä hiät dei Häiërn verdriëwwen un uns bîm Dränken 'eholpen.« »Bo es hei?« freig Reguel sine Döchter. »Boarümme hett iëhrt 'ne nit met'ebracht? Huolt 'ne rin, hei sall met uns iätten.«

Reguel makere Mose diän Vüörschlagg, dat hei bi iëhme blîwen söll, un Moses was daomet inverstaohn. Reguel gaffe iëhme sine Tochter Zippora taum Wîwe. At sei en Suohn op de Welt brachte, sägge Moses: »Hei sall Gerschom heiten (dat hett op düütsch: Gast-dort), wîl dat iëck Gast in früömdem Lanne bün.«

Sou göngen viëlle Jaohre in't Land. Intüschén was dei Küönig van Ägypten 'estuorwen, owwer diän Kingern Israels gongk dat nit biätter. Sei wäären am Söchen un am Mechten unger diär Fronarwet un reipen nao Hülpe. Iëhr Klaogen drungk nao Guott, un hei besunn siëck op diän Bund, diän hei met Abraham, Isaak und Jakob 'eschluotten harre. Un Guott woll diän Israeliten helpen.

Guott brucht Mose füör dat, wat hei vüörhiät

2 Mose/Exodus 3, 1-22

Moses horre dei Schaope un Hippen van Jitro. Jitro was sin Schwîgervâ'er un de büöwerste Priester in Midian. Un as hei dei Schaope düör dei Wäuste dräif, kam hei äines gurren Dages an diän Horeb. Dat was de Guorresbiärg. Op äinmaol stont dao vüör iëhme Guott sin Engel in Füüerflammen. Dei schlaugen ut 'nem Däörenbusch. Moses saog owwer blouß diän Däörenbusch, un hei was verwünnert, dat de Busch nit verbrannte. »Dat es kurjös«, dachte hei bi siëck. »Boarümme daut hei nit verbriännen? Diär Sake mau'k op diän Grund gaohn«. As Guott nu saog, dat Moses siëck vernöggere, reip hei iëhm ut diäm Busch tau: »Mose! Mose!« »Jao«, sägge Moses. »Iëck sin dao un häöre.« »Bliff, bo du büs un kuomm nit nögger«,

sägge de Häär. »Treck dine Schauhe van dinen Fäuten, denn de Buan, bo du dropp stäihls, dat es hillig Land!«

Dann sägge hei: »Iëck bün dinem Vâ'er sin Guott, diän hiät hei ouk ân'ebiatt, de Guott van Abraham, Isaak und Jakob.«

Dao trock Moses en Dauk vüör dat Gesichte, wîl dat hei bange was, Guott in dei Ougen te seihn. Dao sägge Guott tiöger iëhn: »Iëck hewwe 'seihn, dat min Volk in Ägypten tribbeläiërt un traktäiërt wett. Iëck hewwe ouk 'ehaort, bu iät nao Hülpe raupet tiöger sine Pilterers. Iëck wäit, wat iät utstaohn maut, un iëck bün 'ekuommen, dat iëck iät frî maken well. Iëck well iät reddigen ut diär Hand van diän Ägyptern un ut düesem Lanne rutföühern in äin anner Land, bo Miälke un Huonig flütt. Iëck bränge iät in das Land van diän Kanaanitern, Hetitern, Amoritern, Perisitern, Hiwitern und Jebusitern. Un drümm well iëck diëck nao diäm Pharao schicken, un du sass min Volk, dei Israeliten, ut diäm Ägypterlande rutlei'en.«

Owwer Moses sägge: »Dao sin iëck nit Manns genauß tau. Iëck kann duoch nit nao diäm Pharao gaohn un lei'en dei Israeliten ut Ägypten! Näi, dat kann'k nit!«

Guott owwer sägge: »Duoch, dat kanns du! Iëck well di bîstaohn, un dat sall di dat Täiken sin, dat iëck di schicken dau: Wann du dat Volk ut Ägypten rut'ebracht hiäs, dann wett iëhrt mi dat Opfer brängen op düösem Biärge un miëck ânbiën.«

Dao sägge Mose tiöger Guott: »Wann'k nu owwer nao diän Kinnern Israel hiënkumme un dei fraoget miëck dann: Becke büs *du* dann? Un bu es din Namen? Wat sall'k dann seggen?«

Guott owwer sägge tiöger Mose: »Iëck bün, dä iëck bün, un dat blîwe iëck bestaohn!« Un dann sägge hei nuoch: »Dat sass du tiöger dei Israeliten seggen: >Iëck bün< – dä hiät miëck tau ink 'eschicket. >Iëck bün<, dat es de Häär, de Guott van inken Vüörfahren Abraham, Isaak und Jakob. Gaoh un raupe dei Öllesten van Israel tehoupe! Segg tiöger se: >De Häär, de Guott van inken Vüörfahren, de Guott van Abraham, Isaak und Jakobs hiät mi 'esaggt: Iëck hewwe dat 'eseihn, wat me ink in Ägypten ândäut. Drümm hewwe iëck beschluotten, ink ut düesem Lanne rut te föühern, bo me ink sou traktäiërt hiät. Iëck bränge ink in dat Land, bo Miälke un Huonig flütt.< Wann du sou met 'ne küerst, dann wett dei Israeliten op diëck häören. Dann maus du met iëhren Öllesten taum Pharao gaohn und tiöger 'ne seggen: >De Häär, de Guott van diän Hebräern, dä hiät siëck uns 'ewiësen. Drümm wellt vî

drei Dagesreisen wît in dei Wäuste gaohn un iëhme Opfergaben brängen.< Iëck wäit, dat ink de Pharao nit gaohn lött, hei wett siëck van nümme in diär Welt füör so wat twingen laoten. Owwer dann wäit hei mine Macht fäuhlen. Iëck well sin Land met grüggeligen Wunnern straofen, un dann wett hei ink trecken laoten. Iëck well ouk daofüör suorgen, dat dei Ägypters ink wuohlgesunnen sind un Iëhrt nit met liërgen Hängen futtrecken mott. Alle israelitische Frauen sollt siëck, ääger dat se siëck op en Padt maket, van iëhren ägyptischen Naoberschen Geräinen un Schmuckstücke van Silwer un Gold daun laoten und Festdagßkläi'er. Dat alles sollt iëhrt inken Süöhnen un Döchtern daun. Op düese Ât wett iêhr diän Ägyptern iëhre Schätze ân ink brängen.«

Mose höllt dat Wierwaort.

2 Mose/Exodus 4, 1-17

Mose owwer sagge: »Un wat es, wann dei Israeliten mi nu nit glöüwet un nit op miëck häört, wann sei seggen: Dat es duoch Quäterigge un dumm Tüüg. De Häär hiät nit met di 'eküert. Wat sall'k dann daun?« »Wat hölls du dao in diner Hand?«, freig de Häär. »En Stock«, sagge Mose. »Schmitt 'ne dial op de Äärde.«, befuohl iëhme de Häär. Dat däa Moses dann ouk. Dao verwannelte siëck de Stock in 'ne Schlange un Moses leip futt. Dao befuohl iëhme de Häär: »Pack se am Stiärte!« Un Moses pock se am Stiärte, un dao was dei Schlange wîer en Stock. Dao sagge de Häär: »Dau dat vüör iëhren Ougen. dann wett se di glöüwen, dat iëck met di 'eküert hewwe, iëck, de Guott van Abraham, Isaak und Jakob.« Dann befuohl Guott diäm Mose: »Nu stiäcke dine Hand in dinen Mantel rin.« Un Mose däa, wat de Häär iëhm befuohlen harre, un at hei sine Hand wîer ruttrock, dao was se voll van Utsatz un witt as Schnäi. »Stiäcke dine Hand nuoch enns in dinen Mantel«, sagge de Häär. Un Moses däa dat ouk, un as hei sine Hand wîer returtrock, dao was düese sou gesund as vüörhiär.

De Häär sagge: »Wann se di nit glöüwen wellt un dat äierste Wunner keinen Indruck op se maket, dann wett se dat twedde Wunner üöwertüügen. Un wann sei di dann ümmer nuoch nit glöüwet un nit op diëck häören wellt, dann scheppe Water ut diäm Nil un schüdde et op diän Buan, dann wett dao Blaut drut.«

Duoch Moses sagge: »Sî mi nit böuse, Häär, owwer ieck sin kein Mann, dei guët küern kann. Dat sin ieck nüü 'ewiäst un dat sin ieck vandage ouk nit, ofschwaorns du met mi 'eküert hiäs. Ieck hewwe 'ne schwaore Tunge un keine hännige Mule.«

Duoch Guott sagge: »Becke hiät diäm Menschen dei Mule 'maket? Un becke maket stumm un douf odder lahm odder blind? Hewwe ieck dat nit 'edaon, de Häär? Genauß 'eküert! Mak di nu op en Padt! Ieck well diner Mule bîstaohn und di helpen, wat du seggen sass.«

Duoch Mose sagge: »Niähm mi dat nit krumm, Häär, owwer schicke duoch 'nen anneren.« Dao wouë de Häär verdreitlick un sagge: »Dao häört siëck owwer duoch alles op! Du hiäs duoch nuoch 'nen Brouër, diän Leviten Aaron. Mi es dat bewiëtten, dat dei guet küern kann. Hei es ungerwiäges tau di. Hei wett siëck van Hiärten freuen, wann hei diëck wîer te seihn kritt. Met iëhme kanns du jao alles afküern un iëhme dei Wäöre in de Mule lîen. Ieck well iëhme un di bîstaohn un ink bîbrängen, wat iëhrt seggen un daun sallt. Wann Aaron dann tau diäm Volke küert, dann es dat sou, as wann en Prophete kunddaut, wat sin Guott well. Un dann niähm diän Stock hî met. Dao kanns du dei Wunner met daun.

Mose maket siëck op diän Padt nao Ägypten

2 Mose/Exodus 4, 18- 20

At Moses nao sinem Schwîgervâ'er Jithro retur kam, sagge hei: »Ieck well nao minen Lüüen nao Ägypten gaohn. Villichte sind se nuoch am Liäwen.« Jithro leit 'ne trecken un wünschte iëhme 'ne glückliche Reise.

Nuoch im Lanne Midian sagge de Häär tiëger Moses: »Du kanns nu getrost nao Ägypten gaohn. Alle, dei diëck doutschlaon wollt, dei sind 'estuorwen.« Sou leit Mose sin Wîf un sine kleinen Kinger op diän Iäsel stîgen un hei makere siëck op diän Padt nao Ägypten. Diän Stock nahm hei met.

Mose un Aaron lei'et dei Israeliten

2 Mose/Exodus 4, 27-31

De Häär sagge tiëger Aaron: »Loup Mose in de Mäute in diär Wäuste!«

Aaron makere siëck op en Padt un bim Guorresbiärg, dao drâp hei 'ne un gaffe iëhme 'nen Kuß.

Mose vertallte, wat de Häär iëhme op'edriägen harre un wat füör Wunner hei daun söll.

Dann göngen dei bei'en nao Ägypten un reipen dei Öllesten van diän Israeliten tehoupe. Aaron vertallte, wat de Häär tiöger Mose 'esaggt harre, un Mose makere alle dei Wunner, dei de Häär iëhme op'elaggt harre. Dao vertruggeren dei Israeliten diäm Mose un sei glofften, dat de Häär 'eseihn harre, bu de Ägypters se unger de Knute höllen un dat hei diän Israeliten helpen woll. Sei schmäiten siëck terdial un biären taum Häären.

Mose un Aaron gott naom Pharao

2 Mose/Exodus 5, 1- 14

Nu göngen Mose un Aaron naom Pharao un säggen: »De Häär, diän Israeliten iëhr Guott, lött di seggen: Lao' min Volk trecken, dat iät in diär Wäuste en Fest füör miëck fiern kann.«

»Bekke es dat, de Häär?«, sagge de Pharao. »Wat hiät hei mi te befiählen? Iëck kenne keinen Häären, un iëck denke dao nit drân, dat iëck dei Isrealiten trecken laote!«

Mose un Aaron säggen : »Hei es diän Hebräern iëhr Guott, un hei hiät siëck uns 'ewiësen. Drümm wellt vî drei Dagesreisen wît in dei Wäuste trecken un iëhme dao dei Opfergawen brängen. Wann vî dat nit daut, dann wett hei uns straofen met Pestilenz un Krieg.«

Owwer de Pharao bölkere se ân: »Iëhrt sind wuohl nit gescheut! Iëhrt konnt duoch dat Volk nit van diär Arwet afhollen! Vertrecket ink! Masch an de Arwet!« Hei dachte bi siëck: »Dat sind allt sou viëll Lüü, un dao sall iëck 'ne nuoch gûnnen, dat se siëck ressen konnt?«

Dei Nout wätt grötter

2 Mose/ 5 Exodus 6-19

Am glîken Dage befuohl de Pharao diän ägyptische Oppässern un diän israelitischen Ândrîwern: »Van nu ân giëtt dat kein Strouh mäh, dat dei Israeltien brucht füör Teigels te strîken. Dat sollt se siëck selwer tehoupe seuken. Owwer sei mott genau sou viëlle Teigels maken as bit nûentau. Iëhrt drüewet 'ne nicks naolaoten! Dei sind ful as Mist un drümm sind se am Krîschen, dat se in dei Wäuste wellt un iëhrem Guorre Opfergawen brängen. Dei stott nuoch nit genaüg unger Twangk! Pîsacket un piltert se nuoch iärger, dann wett se dao van

afstaohn un siëck nicks vüörmaken un op dei verkahrte Bahne brängen laoten.«

Dei Oppässers un Ândrîwers säggen tiëger dei Israeliten: »De Pharao hiät befuohlen: Van nu ân seuket ink dat Strouh selwer! Owwer wiënniger Teigels strîken, dat küemmet nit in Fraoge!«

Dei Israeliten mochen fröchen un sochten im ganzen Lanne dat Strouh van diän Fellern. Dei ägyptischen Oppässers schlaugen dei israelitischen Ândrîwers, dei sei ut'esocht un bestallt harren, un bölkeren se harre ân: »Dat sind allt wîer te wiënnig Teigels!«

Dao muckeren dei Ândrîwers op un beklaogeren siëck bîm Pharao: »Boarümme malträitâiërst du uns op düese Ât? Sind vî nit ümmer dine trüggen Deiners 'ewiäst? Vî kritt kein Strouh mäh un duoch sollt vî Backstäiner liäwern. Un schlaon hett se uns! Dat is alles Schuld van dinen Lüüen!« Dao sagge de Pharao: »Näi, näi, näi! Sou es dat nit! Fulwämmse sind iëhrt! Iëhrt wollt blous in de Wäuste trecken un inkem Guott dei Opfergawen brängen. Masch, an de Arwet! Strouh kritt iëhrt nit. Owwer dei Tahl van Backstäinern, dei ink vüör'eschriëwwen sind, dei well'k hewwen!«

Dao holp nu nicks: Dei Israeliten mochen Dagg üm Dagg dei glîke Antahl Teigels strîken as bit nûendaggs.

Guott künniget ân, dat hei ingrîpen well

2 Mose/5 Exodus 20-23

As dei israelitischen Ândrîwers vam Pharao göngen, käämen 'ne Mose un Aaron in de Mäute. Sei maken diän bei'en Vüörhollungen: »Iëhrt hett dat maket, dat de Pharao un sine Lüü uns hasset. Sei konnt uns nu doutschlaon. Dao sall ink de Häär fûör straofen! «

Dao sagge Mose tiëger diän Häären: »Leiwen Häär, boarümme däus du düet alles dinem Volke ân? Boarümme hiäs du miëck nao hî 'schicket? Ziërdiäm dat iëck bîm Pharao was, hiät hei dat Volk nuoch mäh malträitâiërt. Un du hiäs nicks 'edaon, dat du din Volk reddiges.«

Mose wätt nuoch enns beraupen

2 Mose/Exodus 6, 1-13/7,3-6

Dropp sagge de Häär tiëger Mose: »Bolle wäss du dat seihn, wat iëck met diäm Pharao make. Iëck well 'ne twingen, dat hei dei Israeliten trecken lött: Jao hei wett se sougar met Gewaolt ut sinem Lanne drîwen.«

Guott sagge tiöger Mose: »Iëck bün de Häär un hewwe de Macht. Iëck hewwe minen Bund 'eschluotten met Abraham, Isaak und Jakob un 'ne dat Land Kanaan tau'eluowet, bo se as Früömde 'eliäwet hett. Nu owwer hewwe iëck dat Mechten un Klaogen van minem Volke 'haort, un drümm well iëck inlöüsen, wat iëck tau'esaggt hewwe. Drümm melle diän Israeliten, dat iëck se frî maken well vam Froundennst in Ägypten, un dat iëck iëhre Ungerdrücker harre bestroafen well. Iëck well ink as min Volk ânniähmen, un iëck well inke Guott sin. Iëck bränge ink in dat Land, dat iëck Abraham, Isaak und Jakob tau'eluowet hewwe, un iëck dau ink dat Land. Dat sall inke Äigendum sin.

Mose vertallte dat diän Israeliten, owwer dei glofften dat nit. Sou biärwe un labäit wäären sei van diär schwaoren Frounarwet.

Dao sagge de Häär tiöger Mose. »Gaoh naom Pharao un blîwe dat bestännig, dat hei dei Israeliten ut diäm Lanne trecken lött.«

Owwer Mose sagge: »Wann nit maol de Israeliten op mi häören, bu sall dao de Pharao mi Gehäör schenken? Iëck sin jao ouk nit sou hännig met diär Mule.« De Häär owwer schickere Mose un Aaron van frischem nao diän Israeliten un naom Pharao, wîl dat hei sin Volk ut Ägypten rutbrängen woll.

Hei sagge ouk nuoch, dat hei diän Pharao starrköppsch maken well, daomet hei, de Häär, sine Macht met Täiken un Wunnern bewîsen könn.

»De Pharao wätt inke Föörderung afliähnen, un dann wett dei Ägypters mine Schnacke spüörn. Met schwaoren Straofgerichten well iëck se sou wît brängen, dat se ink trecken lott, dat se erkennt, dat iëck de Häär bün.«

Un Mose un Aaron maken dat grâ'e sou, as 'ne dat de Häär op'edrîen harre. Mose was daomals achzig und Arron dreienachzig Jaohre olt.

Dei ägyptischen Plaogen

2.Mose/Exodus 7,8-11,10 und 12, 29-30

De Häär sagge tiöger Mose un Aaron: »Wann de Pharao ink opfüördert, dat iëhrt Wunnern daun sollt, daomet dat iëhrt ink daomet utwîset, dann siëss du, Mose, tiöger Aaron: >Niähm dinen Stock un schmîte 'ne op diän Buan vüör de Fäute vam Pharao<, dann wett dao 'ne Schlange drut.«

Dat dään se dann ouk: Sei göngen naom Pharao un Aaron schmät sinen Stock op de Äärde, un dao kränselere siëck 'ne Schlange op diäm Buan.

Owwer de Pharao reip sine Magier un Töüwerer; dei konnen dat ouk. Jäideräine van iëhnen schmät sinen Stock dial op de Äärde, un all dei Stöcke verwannelten siëck in Schlangen. Owwer de Stock van Aaron hiät all dei Schlangen van diän Ägyptern op'efriätten.

Trotzdiäm bläif de Pharao starrköppsch un wäis Mose un Aaron met iëhrem Verlangen af, sou as de Häär dat 'ewicket harre.

Dei äierste Plaoge: Water wätt Blaut

2.Mose/Exodus 7,14-24

Dropp sagge de Häär tiëger Mose: »De Pharao es starrköppsch un stîfnackig. Hei well ink nit trecken laoten. Muorne muorgen, im Griëmmeligen, dao löüpes du nao iëhme, wann hei naom Nil runner gäiht un küemmes iëhme am Auwer in de Mäute. Niähm dinen Stock, dä siëck in dei Schlange verwannelt hiät un segge tiëger diän Pharao: Bit nûendagg hiäs du nit op diän Häären 'ehaort, dat du dei Israeliten trecken löss, daomet dat se in diär Wäuste iëhre Opfergawen diäm Häären brängen konnt. Nu sass du dat wiëtten: Du hiäs dat met diäm Häären te daun! In sinem Opdragg schlao iëck met düesem Stock in dat Water vam Nil, un dao wett dann Blaut drut. Alle Fische wett stiärwen un de Stroum wätt sou grüggelig stinken, dat kein Ägypter drut trinken kann. Un Aaron sall sinen Stock utstrecken üöwwer alles Water, dat in Ägypten es: Üöwwer dei Flüette un Kanäöle, dei Dîke un Waterstîen. Dat ganze Water in Ägypten wätt dann tau Blaut, sougar in diän Pötten un Mollen van Holt un Stäin. «

Mose und Aaron dään, wat de Häär 'ne befuohlen harre. Vüör diän Ougen vam Pharao un sinen Amtslüüen buorre Aaron sinen Stock un schlaug in dat Water vam Nil. Dao verwannelte siëck dat ganze Water in Blaut. Dei Fische stürwen un dat Water stunk sou, dat nümme mäh dao van trinken konn. Im ganzen Lanne was dat Water in Blaut verwannelt.

Owwer dei ägyptischen Magier un Töüwerer konnen dat ouk. Drümm bläif de Pharao starrköppsch un stîfnackig un leit dei Israeliten nit gaohn, gradesou, as de Häär dat 'ewicket harre. De Pharao gongk in

sinen Palast retur un nahm ouk düetmaol dat Drüggen vam Häären nit füör äänst.

Dei Ägypters owwer grauwen an diän Äuwern vam Nil nao Drinkwater, wîl dat me dat Water ut diäm Nil nit mäh drinken konn.

Dei twedde Plaoge: Füörsche

2.Mose/Exodus 7, 25-29; 8, 1-3

Siëwen Dage wäären in't Land 'etrocken, ziërdiäm dat de Häär diän Nil versüüket harre.

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Gaoh naom Pharao un segge: De Häär befiäht di: Lao min Volk trecken, dat iät mi Opfergawen brängen kann. Wann du ouk nuoch ümmer twiärsköppsch büs, dann well iëck diëck met Füörschen straofen. Im Nil wett Füörsche wiëmmeln; sei wett ut diäm Water krupen un in dinen Palast kuommen, ouk in dine Schlaopkâmer un in din Berre. Ouk in dei Hüüser van dinen Amtslüüen un allen Agyptern, dao wett se indringen un siëck in dei Backmollen un Backüöwens setten. Dei Fuorschplaoge wätt diëck un alle Lüü in Ägypten driäppen.«

Un widder sprach de Häär tau Mose: »Aaron sall sine Hand met diäm Stock üöwwer dei Flüette, Kanäöle un Dîke utstrecken, daomet dat Füörsche daorut stîget un dat Land häimseuket.«

Un Aaron reckere sine Hand ut. Dao kröüpen wane viëlle Füörsche rut un verdäileren siëck üöwwer dat ganze Land.

Owwer dei ägyptischen Magier un Töüwerer konnen dat ouk. Sei leiten iäwensou viëlle Füörsche ut diäm Water stîgen.

De Pharao blitt starrköppsch

2.Mose/Exodus 8, 3- 11

Dao leit de Pharao nao Mose un Aaron raupen un sagge tiëger sei: »Seggt inkem Häären, dat hei miëck un min Volk frî maken sall van diän Füörschen. Dann well iëck dei Israeliten trecken laoten, dat se iëhme iëhre Opfergawen brängen konnt.«

Moses sagge: »Dat well'k wuohl daun. De Häär wett ink frî maken van diän Füörschen. Blous im Nil, dao sollt nuoch en paar üöwwer blîwen.«

At Mose und Aaron diän Pharaο verlaoten harren, biärre Mose taum Häären, dat dei Fuorschplaoge ophäören sall. De Här haore op dat Gebiät, un in allen Hüüsern, op diän Hüöwen un op diän Fellern stürwen dei Füörsche. Houpenwîse hiät me se binäin'ekahrt, un dat ganze Land was voll van Muff, Galm un Stinkerigge.

As de Pharaο saog, dat dei Fuorschplaoge vüörbî was, wouë hei wîer starrköppsch un leit dat Volk nit trecken, genausou as de Här dat 'ewicket harre.

Dei drürre Plaoge: Stiäckmüggen

2.Mose/Exodus 8, 12- 15

Nu sagge de Här tiöger Mose: »Aaron sall sinen Stock utrecken un daomet op de Äärde schlaon. Dann wett ut diäm ganzen Stuoff in Ägypten Stiäckmüggen.« Aaron däa, wat iehme befuohlen was, un de ganze Stuoff in Ägypten verwannelte siëck in Stiäckmüggen. Dei düöwelschen Dîers pîsackeren dei Menschen un dat Veih.

Dei ägyptischen Magier un Töüwerer versuchten dat ouk, owwer sei konnen keine Stiäckmüggen maken. Drümm säggen se tiöger diän Pharaο: »Düese Stock van Aaron, dat es de Finger van Guott!« Owwer de Pharaο bläif dat bestännig met sinem dicken Koppe. Hei leit ouk düetmaol dat Volk nit trecken. Genausou harre de Här dat 'ewicket.

Väierte Plaoge: Untüüg, Flöühe un Wandlüüse

2.Mose/Exodus 8, 16-20

Dao sagge de Här tiöger Mose: »Du sass muorne muorgen naom Pharaο gaohn, wann hei dial taum Nil gäiht un iehme seggen: Lao unse Volk gaohn, daomet dat iät diäm Häären Opfergawen brängen kann. Wann du dat nit däus, dann wett de Här diëck un dine Amtslüü un din ganzes Volk gehäörig met Untüüg, Flöühen un Wandlüüsen pîsacken. Dat wett im ganzen Lanne wiëmmeln, dat et sine Ât hiät. Blouß unse Volk wett de Här dao frî van hollen. Dao kanns du drân seihn, dat Guott, unse Här, di in dinem äigenen Lanne sine Macht wîset.«

Am nöggesten Dage leit de Här Schwiärme van Untüüg in diän Palast vam Pharaο un in dei Hüüser van sinen Amtslüüen trecken un im ganzen Lanne maken sei en grouten Schâ'en.

De Pharao lenket tîdwîse in

2.Mose/Exodus 8, 21- 28

Dao leit de Pharao Mose un Aaron raupen un sagge tiëger dei bei'en: »Nu es dat genau! Trecket af un bränget inkem Guott dei Opfergawen! Owwer hî in düesem Lanne un nit äänebosüss!«

Mose holl dat Wîerspiëll un sagge »Näi, näi, so lichte gäiht dat nit! Dat konnt vî nit maken. Sou op dei Ât, as vî unse Opfergâwen diâm Häären bringet, dao loupet vî bi diän Ägypters verkahrt ân. Dei schlöügen uns dout, wann dei dat säögen. Näi, vî mott drei Dage wît in de Wäuste trecken.«

De Pharao sagge: »Na, dann van mi ut, trecket af! Owwer nit sou wît! Un daut füör miëck bîen, dat dei Plaoge ophäört.«

Mose antwurte: »Dat well'k wuohl daun. Owwer dau uns nit wîer ächter's Lecht föühern, un lao uns dann trecken, wann dat Untüüg dout es.«

Mose biärre taum Häären un de Här haore op dat Gebiät un makere dat Untüüg dout, dat de Pharao, sine Minister und dat Volk dao frî van wäären. Nit en Spier bläif üöwwer.

Owwer de Pharao holl dat nit, wat hei tau'eluowet harre. Hei bläif dickköppsch un leit dat Volk ouk düetmaol nicht trecken.

Fiffte Plaoge: Veihpestilenz

2.Mose/Exodus 9, 1- 7

De Här befuohl Mose: »Gaoh naom Pharao un segge: Der Här, de Guott van diän Hebräern, lött di seggen: Lao min Volk trecken. Wann du dat nit däus, well iëck din Veih schlaon met schwaoren Süükeden, üöwwer Piärre, Iäsel, Kamele, Ringer, Schaope un Hippen. Owwer diâm Veih van diän Israeliten, diâm wett kein Häärken 'ekrümme, dao wätt kein Dîer van stiärwen. «

Am nöggesten Dage makere de Här dat, wat hei kund 'edaon harre: Dat ganze Veih van diän Ägyptern gongk tegrunne, owwer van diän Israeliten iëhre Dîers sturf kein ennziges. Zwaorns saog de Pharao dat alles, owwer hei bläif stîfnackig un leit dat Volk nit trecken.

Sesste Plaoge: Schwiären

2.Mose/Exodus 9, 8-12

Nu sagge de Hääre tiëger Mose un Aaron: »Niähmet inke Hanne voll met Raut un blaoset 'ne in diän Hiäwen, dat de Pharao dat süht. Sou

wett dann Stuoff drut, un dat Veih un alle Menschen kritt Düllen am ganzen Balge, un dei briäcket op tau Schwiären.«

Un Mose un Aaron dään dat sou, as de Häär dat befuohlen harre. Dao kräigen dei Ägypters Düllen am ganzen Lîwe, un dei bräaken op tau Schwiärn. Un ouk dei Magier un Töüwerer kräigen Düllen, grâ'e sou as dei anneren Ägypters ouk, un drümm können se nicks maken tiöger Mose un Aaron.

Owwer de Häär makere dat Hiärte vam Pharaο harre, un hei haore nit op dat, wat Mose un Aaron säggen.

Siëwente Plaoge: Hagel

2.Mose/Exodus 9, 13-26

Dropp sagge de Häär tiöger Mose: »Gaoh naom Pharaο un segge tiöger 'ne: Dat sall'k utrichen vam Häären, wat dei Guott van diän Hebräern es: Iëck härre diëck un din Volk te schannen maken 'ekonnt, owwer iëck hewwe ink liäwen laoten, daomet dat iehrt seihn konnt, dat iëck dei Macht hewwe un min Name üöwwerall in diär ganzen häilen Welt verkünniget wätt. Wîlen dat du min Volk nuoch ümmer nit trecken löss, drümm well iëck muorne muorgen üm düese Tîd Hagel vam Hiäwen fallen laoten. Sou wat hiät Ägypten nuoch nûmaols nit 'eseihn. Wann du dat woss, dann kanns du din Veih un dat, was süss nuoch op diäm Lanne es, in Siëckerheit brängen, denn alle Menschen un alle Dîers, dei siëck nit returtrecket in't Gehüchte, dei wett dout'eschlaon, wann dei Hagelbiässen runnerprasselt.«

Dat harre siëck rûm'eküert, un bekke van diäm Pharaο sinen Lüüen dat Waort vam Häären fröcheren, dā leiten iëhre Knechte un dat Veih in dei Hüüser un Ställe flüchen. Owwer bekke siëck nit an dat Waort vam Häären stāorte, dā leit sine Knechte un sin Veih op diām Lanne.

Nu sagge de Häär tiöger Mose: »Büüör dine Hand houghe, dann wett Hagelbiässen fallen in ganz Ägypten, op dei Menschen, op dei Dîers un op dei ganzen Planten op diām Lanne. «

Dao buorre Mose sinen Staff, und de Häär leit Duonnerwîer un schwaore Hagelbiässen üöwwer dat Ägypterland dialgaohn. Sou wat harren dei Ägypters nuoch nûü beliäwet, sou lange sei retur denken können. Üöwwerall schlaug de Hagel dei Menschen un dei Dîers dout, dei nit im Gehüchte wäären. De Hagel schlaug alle Planten kuort un klein un rāit dei Äste van diän Bōümen raff. Blous in diär Provinz Goschen, bo dei Israeliten liäweren, dao foll kein Hagel.

De Pharao lenket ouk düetmaol tîdwîse in

2.Mose/Exodus 9,27- 35

Dao leit de Pharao Mose un Aaron raupen un sagge: »Dao sin ieck nu an schuld, inke Häär hiät Rächt un ieck un min Volk hiät kein Rächt. Bîet füör uns taum Häären! Vî konnt dat Duonnern un dei Hagelbiässen nit mäh uthollen. Ieck well ink jao trecken laoten un nit mäh länger hî faste hollen.«

Mose sagge: »Dat well'k wuohl daun. Ieck well ut diär Stâdt trecken und mine Hânne inte Locht büüörn. Dann wett dat Duonnern ophäören un ouk kein Hagel wett mäh dialfallen. Dann gäiht di villichts en Lecht op, dat unse Guott de Guott van diär ganzen häilen Welt es. Owwer ieck glöüwe, dat du dei Nase ümmer nuoch nit voll hiäs. Du fröches diän Häären ümmer nuoch nit un dine Amtslüü ouk nit. «

De Flass un dei Giärste wäären kuort 'eschlaon, wîlen dat dei Giärste grade Aohrn ân'esatt harre un de Flass am Blaumen was. Owwer alle Zuarten van Weite blitt verschounet, wîl dat sei later wasset.

Mose gongk nao buten vüör dei Stâdt un hei streckere sine Hânne nao diäm Häären ut. Dao haore dat op met Duonnern un met Hageln, un et foll ouk kein Riän mäh.

At de Pharao dat saog, dat dat Unnewîer am Enge was, sou bläif hei sou starrköppsch as frögger. Hei gongk tiöger diän Häären ân un ouk sine Amtslüü strüüweren siëck. Sei leiten de Israeliten nit trecken. Owwer dat harre de Häär allt 'ewicket.

De Pharao blitt harre

2.Mose/Exodus 10, 1- 11

Nu sagge de Häär tiöger Mose: »Gaoh naom Pharao! Ieck hewwe 'ne un ouk sine Amtslüü starrköppsch 'emaket. Ieck was dat selwer! Ieck hewwe dat 'edaon, dat ieck alle dei Wunner maken konn un dat du un dinen Kinner vertellen kanns, bu ieck diän Ägyptern mine Macht 'ewiësen hewwe. Denn dao âne konnt se seihn, dat ieck de Häär bün.«

Mose un Aaron göngen wîer naom Pharao un säggen tiöger 'ne: »Guott, de Häär van diän Hebräern lött di seggen: Bu lange woss du diëck nuoch strüüwen, dat du mine Macht aches un gellen löss? Lao min Volk gaohn, dat iät mi Opfergawen brängen kann. Wann du dat nit däus, dann well ieck muorne muorgen groute niährige Heuhüppers

in din Land infallen laoten. Sei wett dat ganze Land bedecken, dat me diän Buan nit mäh seihn kann. All dat Gräun, wat de Hagel verschounet hiät, dat wett se opfriätten, op diäm Lanne un wat an diän Bäumen es. Ouk in dinen Palästen und in diän Hüsern van dinen Ministern wett dat van diän grüggeligen Heupiärrekes män sou wiëmmeln. Sou wat van Unhail un sou 'ne Häimseukunge hiät nümme nit mäh beliäwet. soulang as dei Menschen retur denken konnt.«

Dao säggen dei Amtslüü tiöger diän Pharaos: »Bu lange mott vî dat nuoch afstaohn?! Lao dei Lüü trecken, dat se iëhrem Guott dei Opfergawen brängen konnt. Kanns du dat denn nit seihn, dat unse Ägypterland tegrunne gäiht?«

Dropp leiten se Mose un Aaron nuoch enns huollen un de Pharaos sagge: »Treckt af un bränget inkem Guott dei Opfergawen.« Owwer dann freig hei: »Bekke sall denn alle metgaohn?« Mose sagge: »All unse Lüü, dei Jungen un dei Ollen, unse Söhne un Döchter, unse Schaope, Hippen un Ringer. Dat gehäört siëck sou, wann vî en Fest fiert fûor unsen Häären.« Dropp dää de Pharaos diäm Mose Spît an un äuwere 'ne: »De Häär dau sinen Siägen daotau! Dat könnt ink sou passen, inke Frauen, Kinger un Ollen metgaohn laoten! Dat es duoch klaor, wat iëhrt vüörhett! Wann iëhrt blouß Opfergawen brängen wollt, dann möche dat genügen, wann blouß inke Männer göngen.« Un de Pharaos leit Mose un Aaron rutschmîten.

Achte Plaoge: Groute niährige Heuhüppers

2.Mose/Exodus 10, 12-20

Dao sagge de Häär tiöger Mose: »Recke dinen Arm ut un raupe dei Heuhüppers in't Land! Sei sollt dat Gräun, wat de Hagel üöwwerig 'elaoten hiät, ratzekahl affriätten.« Un Mose reckere sine Hand ut un de Häär leit diän ganzen Dagg un dei ganze Nacht diän Ostwind wäagen, un as de Muorgen am Griëmmeln was, dao käämen dei Heuhüppers. Sei follen in in ganz Ägypten un sätten siëck dial in wane grouten Schwiärmen. Sou en Houpen hiät me nüümaols nit 'eseihn, un dat wett ouk nüü wîer ümmes te seihn krîen. De ganze Buan was voll, un dat Land was schwatt van diäm grüggeligen Untüüg. Sei frääten alle Planten af, ouk dei Früchte van diän Bäumen, alles, wat de Hagel üöwwer 'elaoten harre.

De Pharao leit schnao nao Mose un Aaron raupen un sagge : »Iëck maut dat ingestaohn: Iëck hewwe Schuld op mi 'eladt vüör inkem Häären un ouk vüör ink. Daut mi nuoch düet äine Maol vergiäwwen! Biddet inken Häären, dat hei met düese schwaore Straofe, dei diän Dout bränget, ophäören sall.«

Moses gongk wägg un biärre taum Häären. Dao leit de Här diän Wind dräagen un makere ut diäm Ostwind diän Westwind. Dää nahm dei grüggeligen Heuhüppers met un wägere sei in't Rou'e Meer. In ganz Ägypten was kein ennziger Heuhüppler mäh te seihn. Owwer de Här makere diän Pharao ouk nu wîer starrköppsch, dat hei dei Israeliten nit gaohn leit.

Niägent Plaoge: Düüsternis

2.Mose/Exodus 10, 21- 29

Dao sagge de Här tiöger Mose: »Recke dine Hand tiöger diän Hiäwen, daomet dat düüster wätt in Ägypten. Dei Düüsternis wätt sou dichte, dat me se met Hännen grîpen kann.« Dao haffte Mose sine Hand, un drei Dage langk was dat piäckedüüster in Ägypten. Dei Lüü konnen siëck selwer nit seihn, un drei Dage langk gongk nümme ut diäm Huse. Blous dao, bo dei Israeliten wuohneren, dao bläif dat hellechten Dagg.

De Pharao leit Mose raupen un sagge: »Gott nu daodiënnt un maket inke Opferfest! Ouk inke Famillgen konnt mettrecken, blouß dei Schaope, Hitten und Ringer, dei mott hî blîwen.«

Dao sagge Mose: »Woss *du* uns villichte dei Dîers daun, dei vî as Opfergawen bruket? Nâi, ouk unse Dîers mott metgaohn! Nit äin ennziges Dîer draff retur blîwen. Äiêrst dann, wann vî dao sind, konnt vî wiëtten, wat fûör Dîers vî as Opferdîers fûör Guott, unsen Häären, bruket.« Dao makere de Här diän Pharao van frischem starrköppsch, dat hei dei Israeliten nit trecken leit. Hei bölkere: »Mak' dat du futt küemmes! Süß büs du en dou'en Mann!« »Wann dat sou es«, » sagge Mose, »dann well'k di ouk nit mäh seihn!«

Guott verkünniget diäm Pharao diän schwaorsten Schlagg

2.Mose/Exodus 11, 1-10

Dao sagge de Här tiöger Mose: »Iëck well nuoch äine Straofe üöwwer diän Pharao un üöwwer Ägypten brängen. Dann wätt hei ink trecken laoten; jao hei wätt ink nit blous trecken laoten, hei wätt ink

van hî verdrîwen. Derhalwer segge diän Israeliten, dat dei Männer un Frauen iëhre ägyptischen Naobarn bidden möchen, sei sollen 'ne Geräine und Preziosen van Silwer un Gold daun.«

Un de Hääre suorgere daofüör, dat dei Ägypters diän Israeliten wuohlgesunnen wäären. Mose stont in hougem Rouhme bi diän Amtslüüen vam Pharao un bîm ganzen Volk van Ägypten.

Bevüör dat Mose gongk, sagge hei tiöger diän Pharao: »De Här hiät tiöger mi 'esägg: Üm Middernacht, klock twüölwe, dao wää'k düör Ägypten gaohn. Dann stiärwet alle, dei täierst gebuorn sind. Met dinem äierstgebuornen Suohn, dä nao di op dinem Throune sitten söll, bit raff nao diän Kinnern van diär Sklawin, dei de Handmüöhle dräaget. Ouk bîm Veih wett alle Äierstgebuornen stiärwen, un in ganz Ägypten, dao wätt en Wäihklaogen un en Söchen opstîgen, sou as me dat nuoch nüü 'ehaort hiät un ouk in Taukumpft nüü wîer häören wätt. Owwer wat dei Israeliten sind, diänen wett kein Härken 'ekrümmet. Dao âne sollt iêhr Ägypters seihn, dat de Här en Ungerschäid maket tûschen ink un diän Israeliten. Dann wett dine Ministers un Amtslüü nao mi kuommen un miëck ânfleihen: Gaoh endleck futt, du un din ganzes Volk. Un dann well'k dat Land verlaoten.« Voll van Bousheit gongk Mose vam Pharao wägg.

De Här harre tiöger Mose 'esägg: »De Pharao wätt nit op ink häören. Iëck hewwe dat sou 'emaket, dat iëck met viellen Wunnern mine Macht in Ägypten wîsen kann.« Alle düese Wunner harren Mose un Aaron vüör diän Ougen vam Pharao 'edaon, owwer de Här harre 'ne starrköppsch 'emaket, dat hei dei Israeliten nit ut diäm Lanne trecken leit.

Ääger dat se opbriäcket, fiert dei Israeliten dat Passafest

2.Mose/Exodus 12, 1- 20

Nu sagge de Här tiöger Mose: »Düese Monnat sall füör ink de Ânfangk vam Jaohr sin. Seggt tiöger dat ganze Volk Israel: Jäider Husvâ'er sall am tiënnten Dage van düesem Monnat en Lamm utseuken, äint füör sine äigene Famillge. Es dei Famillge te klein, dat se kein ganzes Dîer opiätten kann, sou sall se siëck tehoupe daun met iêhrem Naobarn. Sei sallt vüörhiär beriäcken, buviëll jäideräine iätten kann, dat nicks üöwwer blitt. Dat Dîer maut äinjäöhrig sin un draff keine Fäblers opwîsen. Iêhrt konnt en Schaopes- owwer ouk en Hittenlämmken niäahmen. Dat Dîerken sall bit taum väiërtiënnten

Dage van diän anneren Dîers af'eschedt 'ehollen wäen. Im Griëmmeligen, et aowends, dao schlachen dann alle Israeliten iêhr Passalam. Dann niähmet se van diäm Blaut un strîket daovan en biëttken an de Düörpöste un an diän büöwersten Balken van iêhren Hüüsern, bo se dat Iätten afhollt. Sei braon dat Lamm am Füüer un iättet dat in diärselftigen Nacht, tesâmen met Brout, dat nit 'esüüert es, ouk bitter Krutwiärk häört daobî. Dat Lamm draff nit rouh sin, et maut guet düör'ebraon sin; ouk kuocken drüewet iêhrt dat nit. Un Kopp un Bâine un ouk dat Middelstück mott binäin blîwen. Nicks daovan draff üöwwerblîwen, wann de Muorgen dao es. Es owwer duoch nuoch wat üöwwer, dann mott iêhrt dat verbriânnen. Bîm Iätten mott iêhrt praot füör dei Reise ân'etrocken sin, Schauhe an diän Fäuten un diän Wannerstaff in diär Hand. Iättet sou schnao as iêhrt dat konnt. Dat es dat Passah-Fest füör miëck, inken Häären.

In düese Nacht well iëck düör Ägypten gaohn un jäidenäinen, dä teäiêrst gebuorn es, stiärwen laoten. Dat sind dei öllsten Kinner. Sou make iëck dat ouk met diän öllesten Kalwern un Lammern. Iëck well Gericht hollen üöwwer alle Gütöter van Ägypten; inke Düörn owwer, dei met Blaut bestriëcken sind, dat es dat Tâiken, dat iëck dao vüörbî gaohn well, un sou well'k ink verschounen, wann iëck düör Ägypten gaoh, Straofgericht te hollen. Düese Dagg sall füör ink un inke Naokuommen äin Gedenkdagg sin. (...)

Dat Blaut vam Passalam

2.Mose/Exodus 12, 21- 28

Mose reip de Öllsten van diän Israeliten tehoue un befuohl 'ne: »Jäideräine sall siëck en Schaopes- oder Hittenlämmken utseuken un dat für dat Passah-Fest schlachen. Hei sall dat Blaut in 'ner Molle opfangen, en Büschel Krutwiärk rindouken un dei bei'en Düörpöste un diän büöwersten Balken üöwwer de Düör met diäm Blaute bestrîken. Daonao draff nümme mäh vüör de Düör gaohn, wîl dat Guott düör Ägypten gäiht un dei Ägypters straofet. Wann hei dat Blaut an inken Hüüsern süht, dann gäiht hei vüörbî un lött dat nit tau, dat de Douës-Engel in inke Hus küemmt. Sou sollt iêhrt ân düesem Bruke faste hollen, ouk wann iêhrt in dat Land küemmet, dat de Här ink tau'eluowet hiät. Dat gillet ouk füör inke Naokuommen. Un wann ink inke Kinger fraoget: Wat sall dat all bedüüen? dann vertellt 'ne: Vî schlachet am Passa-Fest äin Lämmken füör unsen Häären, wîl dat hei

uns verschounet hiät, as hei düör Ägypten gongk un dei Ägypters straofet hiät.«

Dei Israeliten däen dat genau sou, as 'ne dat de Här un Mose befuohlen harre.

Tiennte Plaoge: Dei öllsten Kinner stiärwet

2.Mose/Exodus 12, 29- 30

Um Middernacht, dao leit de Här alle öllsten Kinner in Ägypten stiärwen. Hei fongk an met diäm öllsten Suohn vam Pharao, dä iehm opfolgen söll, bit runner nao diäm öllsten Suohn van diäm Gefangenen, dä ächter diän Trallgen im Ramm sät. Ouk jäide Äierstgebuort vam Veih leit hei stiärwen. In düese Nacht wouë de Pharao, sine Amtslüü un alle Ägypters wackerig. Un üöwwerall gaffe't en grout Wäihklaogen un Söchen, denn dao was kein Hus, bo nit en Douen was.

Dei Israeliten treckt ut Ägypten

2.Mose/Exodus 12, 31- 36

Nuoch in derselftigen Nacht leit de Pharao Mose und Aaron raupen und dräif se: »Maket, dat iehrt futtküemmet, verlott das Land! Gott dao futt van minem Volke, iehrt un dei anneren Israeliten! Bränget inken Häären dei Dankopfer! Nähmet inke Schaope, Hippen un Ringer met, owwer maket blous, dat iehrt futt küemmt! Owwer daut ouk bïen fïör miëck, dat inke Guott miëck siägnen daut!«

Dei Ägypters dräiwen dat Volk, dat se schlüüniges dat Land verleiten. Sei säggen: »Süss gott vï alle nuoch dout.«

Dei Israeliten pöcken siëck dei Backmollen met Däig op diän Nacken. De Här harre daovüör 'esuoget, dat dei Ägypters fröndleck bläiwen un 'ne Geräine un Schmuckstücke un Festdaggskläier metgäffen. Dat däen se dann ouk, un sou brächen se dei Schätze van diän Ägyptern an siëck.

Guott beglett sin Volk

2.Mose/Exodus 12, 37-38; 13, 17-23

Dei Israeliten tröcken van von Ramses nao Sukkot. Sei wäären sou um dei sessdousend rüm, wann me dei Wïwer un Kinner nit met tellt. Ouk frömde Lüü göngen met 'ne. Groute Tröppe van Schaopen, Hippen

un Ringern hett se bi siëck. Van diäm Däig, diän se met'enuommen harren, böcken se Broutfladen ouhne Sûerdäig.

Guott lerre se nit am Middelmeer derlanges düör dat Land van diän Philistern, obzwaorns dat de küörtere Wiägg was. Guott dache bi siëck: »Wann dat Volk op Giägenwiähr stött un siëck verdeffendäiern mott, dann wannelt siëck villichts sin Sinn, un dei Lütt gott retur nao Ägypten.« Drüm leit hei dei Israeliten en grouten Buogen drümrümm maken un lerre se düör dei Wäuste naom Rou'en Meer.

In Rîgen stramm as Zaldaoten marschäieren sei ut Ägypten. Mose nahm dat Gebäinte van Josef met, sou as düeser dat verlangt harre, bevüör dat hei sturf.

Van Sukkot tröcken dei Israeliten widder nach Etam, dao bo dei Wäuste ânfänget. Dao schleigen sei iêhr Lager op. Indiassen dat sei marschäieren, gongk de Häär vüör 'ne hiär as 'ne Wolkensäule, dat hei iêhnen diän Wiägg wîsen konn, un et naches gongk hei as Füüersäule, dat hei 'ne löchere. Sou konnten se am Dage un ouk in diär Nacht ungerwiäges sin. Jäiden Dagg was dei Wolkensäule am Koppe vam Treck un et naches dei Füüersäule.

Dei Ägypters biäset diän Israeliten ächterdrîn

2.Mose/Exodus 14, 1- 9

Dao sagge de Häär tiêger Mose: »Befiähl diän Israeliten, dat se vam direkten Wiägg afgott un van Pi-Hahiroth tüschen Migdol un diäm grouten Water, tiêgenân van Baal-Zeton iêhr Lager opschlott un siëck resset. De Pharao wätt bi siëck denken: Sei hett siëck verloupen, un nu sittet se faste in diär Wäuste. Iëck well 'ne wîer starrköppsch maken, dat hei ink naogäiht. Dann well iëck iêhme un siner ganzen Strîtmacht met äinem ennzigen Schlagg bewîsen, dat iëck de Häär bün.«

Dei Israeliten göngen en anneren Wiägg, sou as de Häär dat befuohlen harre.

At me diäm Pharao 'emellet harre, dat dei Israeliten af'etrocken wäären, berüggeren hei un sine Mninister, dat se klein bi 'egafft harren. Sei säggen: »Nu hett vî keine Twangksarbäier mäh! Härren vî se duoch nit loupn laoten!«

De Pharao leit sinen Wagen ânsprechen un makere sine ganze Strîtmacht praot. Alle Strîtwagens, dei hei binäinbrängen konn, nahm hei met, ouk dei sesshunnert van sinen besten Zaldaoten.

De Häär makere diän Pharao sou starrköppsch, dat hei diän Israeliten naojâgere. Dei wäären intüschen voll van Tauversicht widder 'etrocken. Dei ganze ägyptische Strîtwagenmacht jagere diän Israeliten ächterdrîn und huollere se in, at se siëck bi Pi-Hahiot giägenüöwwer Baal-Zefon am grouten Water resseren.

Düör dat Rou'e Meer

2.Mose/Exodus 14, 10 – 31

As dei Israeliten säögen, dat de Pharao met siner Strîtmacht nögger kam, pock se dei Anges un sei kräischen naom Häären, dat hei 'ne hölpe. Tiëger Mose säggen se: »Hiäs du uns diäswiägen ut Ägypten 'elett, dat vî hî in diär Wäuste stiärwen sollt? Dat härren vî ouk in Ägypten 'ekonnt! Vî hett di dat jao ümmer 'esägg't: Lao uns gewähren! Dat es duoch biätter füör uns, wann vî diän Ägyptern deinet, at dat vî hî in diär Wäuste stiärwet.«

Mose owwer sägge tiëger se: »Nu lott män diän Kopp nit hangen! Wachet un seiht, bu de Häär ink reddigen wätt. Iëhrt konnt ink dat beseihn un Tüügnis daovan aflîen, bu harre Guott dei Ägypters schlaon wett. Hollt ink ducks, de Häär wätt füör ink strîten.«

De Häär sägge tiëger Mose: »Siëg es, boarümme krîsches du sou nao mi? Befiähl diän Israeliten, dat se siëck op en Padt maket un widder trecket. Strecke dinen Stock üöwwer dat Meer ut. Dann wätt siëck dat Water dailen, un dei Israeliten konnt daodüör trecken, op dröügem Grunne. Iëck well dei Ägypters sou met Blindheit schlaon, dat se ink naofolget. Dann well iëck diän Pharao un sine Strîtmacht sou schlaon, dat se klauk wett un sei äin füör alle Maol wiëttet, dat iëck de Häär bün!

De Engel van Guott was bit nu luter am Koppe vam Treck 'ewiän. Nu satte Guott 'ne an dat Enge. Un sou gongk ouk dei Wolkensäule nit mäh vüörn, sunnern ächterdrîn. Sei stont nu tüschen diän Israeliten un diän Ägyptern. Op diär Sîte van diän Ägyptern was se düüster, owwer op diär Sîte van diän Israeliten makere se dei Nacht lecht. Sou konnen dei Ägypters et naches nit nögger kuommen.

Mose streckere sine Hand üöwwer dat Meer ut, un Guott leit dei ganze Nacht en gewaolligen Ostwind wäagen. Dää dräif dat Water terügge, un sou verwannelte hei dat Meer in dröüget Land. Dat Water dailere siëck; et stont op bei'en Sîten strack as 'ne Müüer, un dei Israeliten göngen dröügen Fautes midden düör dat Meer.

Dei Ägypters jageren ächterdrîn met allen Strîtwagens un Piärren un Zaldaoten. At et am Griëmmeln was, dao saog Guott ut diär Wolken- un ut diär Füüersäule op dei Ägypters runner, un dei Zaldaoten wäären verbîstert un leipen düöräin, un dei Râer van iëhren Wagens sääten faste, un sei käämen blouß met Mäuhe vüörân. Dao sâggen dei Ägypters: »De Häär stâiht op diär Sîte van diän Israeliten. Dao kuommet vî nit giägen ân. Blouß futt van hî!«

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Strecke dine Hand ut. Dann wâtt dat Water terügge flauten un dei Ägypters metsamt iëhren Strîtwagens unger siëck begrawen.«

Mose streckere sine Hand ut, un sou flout dat Water terügge, as dat iäwen lecht wouë. Dei Ägypters rannten geradewiäges dao rin; de Häär dräif se mirren in dat Meer. Dat Water begrauf dei Strîtwagens un Zaldaoten, dei gesamte Strîtmacht, dei diän Israeliten nao'efolget was. Kein ennziger van diän Ägyptern bläif am Liäwen. Dei Israeliten owwer wäären op dröügen Grunne mirren düör dat Meer 'egaohn, wîlen dat rächter un linker Hand dat Wäter as 'ne Müüer stont.

So reddigere de Häär an düesem Dage dei Israeliten vüör iëhren Pîsackern, un as sei dei Lîken am Auwer vam Meer säögen, dao was 'ne dat bewiëten: Dat was Guott, dä de Ägypters met siner grouten Macht 'eschlaon harre un sei gâffen Guott dei Ähre un bochten siëck vüör iëhme un glofften nu an Guott un sinen Knecht Mose.

Dei Israeliten danket Guott

2.Mose/Exodus 15, 1-18

Daomaols süngen Mose und dei Israeliten Guott te Ehren düet Lied:

Iëck well diäm Häären te danke singen.

Hei hiät uns sine groute Macht 'ewiësen
un Piärre un Rüüters in dat Meer rin'estott.

Drüm dau iëck 'ne luowen un prîsen, minen Häären.

Hei hiät mi 'eholpen un 'ereddiget.

Hei es min Guott un hei was all minem Vâ'er sin Guott.

Hei es en grouten Held im Kriege. Hei ganz alläine hiät dat 'edaon.

Diäm Pharaon sine Strîtmacht hiät hei in't Meer 'edriëwwen,
dei schnöggesten Wagens un dei Besten van sinen Zaldaoten

sind allesamt verdrunken im Rou'en Meere.
 Dei Waterflauten sind üöwwer sei hiën'egaohn,
 sei sünken as en Stäin in dei Deppte.
 Häär, dine Hand es stark.
 Sei hiät diän Figgend te schannen 'emaket.
 Du wîses diëck in Grötte,
 un becker tiëger di es,
 diän schmiss du dial in diän Stuoff.
 Din Vernîn es as Füüerglaut,
 dei jäiden Figgend sou as Strouh verbriännet.
 Met dinem Aohm bleises du op dat Meer.
 Dao hiät siëck dat Water op'estugget.
 Dei Flauten stönnen oprächt as en Damm,
 stiëwenig un faste as Müüern mirren im Meere.
 Dei Figgende praohleren: Ächterdrîn! Alleemasch!
 Dropp un drân! Vî wellt uns däilen, wat se hiät.
 Füör jäidenäinen van uns es genauß dao!
 Maket vöüran! Trecket dat Schwiärt un schlott se dout,
 bit op diän lessten Mann!
 Män blous en Aohmesstout van di, min Häär,
 un de Waterwiärwel bedocket se;
 sei sünken dial op diän Grund as Blî.
 Becke van all diän annern Güöttern kann siëck met di miätten?
 Becke es sou hillig un sou gewaollig?
 Becke bränget dat testanne,
 dat dei Menschen siëck verfiährt un verwünnert?
 Du brüükes blous dei rächte Hand büüörn,
 un dei Äärde däa siëck op un trock all dine Figgende hiëndâl.
 Met starker Hand hiäs du din Volk frî 'emaket.
 Met Macht hiäs du uns 'elett
 un bränges uns nu nao diär hilligen Wuohnunge.
 Dei Völker in de Naoberschopp hiät dat 'ehaort.
 Sei sind unrühig un am Biëwwern.
 En koller Schuëdder schüddelt dei Philisters.
 Dei Büöwersten van diän Edomitern sind beduonnert.
 All dei Lüü, dei in Kanaan wuohnet, dei hiät diän Maut verluorn.
 Sei sind van Anges un Schrecken stîf un starr.
 Du löss sei te Stäin wääën, dat din Volk vüörbîtrecken kann,

dat Volk, dat du di ut'esocht hiäs as din Äigendûm.
Du selwer bränges iät nao dinem Biärge un puottes iät dao hiën,
bo du selwer Wuohnunge hiäs,
bîm Hilligdum, dat du 'emaket hiäs.
Häär, du büs Küönig, nu un in alle Iäwigkeit!

Guott suorjet füör sin Volk

2.Mose/Exodus 16, 1- 21; 31, 35-36

Dei Israeliten tröcken widder in de Wäuste. Hî gaffe't en Opstand tiëgen Mose un Aaron: »Dat wäör biätter 'ewiän, wann Guott uns in Ägypten härre stiärwen laoten. Dao sääten vî an vollen Dischen und harren Brout un Fläisch stîf. Owwer iëhrt hett uns hî in de Wäuste 'eföühert, un hî mott vî alle verschmachten!«

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Iëck well Brout vam Hiäwen riänen laoten. Dei Israeliten sollt rutgaohn un jäiden Dagg sou viëll opsammeln, at se nöüdig hett, owwer nit mäh, daomet dat iëck seihn kann, of se mi fröchet. Am sessten Dage owwer, dao sollt se sou viëll binäindrîen, as se fingen konnt. Wann sei dat tauberett, dao wett se seihn, dat dat dubbelt sou viëll es, as se süss tehoupe 'bracht hett.«

Mose un Aaron säggen nu tiëger alle Israeliten: »Van aowend, dao wett iëhrt dat gewahr, dat dat de Häär was, dä ink ut Ägypten 'elett hiät. Un muorne muorgen, dao wett iëhrt seihn, bu grout un wunnerbaor de Häär es; inke Oprützigkeit es nit tiëger uns, inke Opstand es tiëger diän Häären. «

Dann sagge Mose tiëger Aaron: »Befiähl diär ganzen Gemeinde van Israel: Kuommet nögger un stellt ink vüör diäm Häären op, denn hei hiät inke Jaomern un Klaogen 'ehaort.«

Kûm dat siëck dei Israeliten so op'estallt harren, dat se in dei Wäuste käiken, dao konnen se dei Grötte un dei Pracht van diäm Häären seihn, dä siëck in diän Wolken wäis.

De Häär sagge tiëger Mose: »Iëck hewwe dat Knüettern un Jaomern van diän Israeliten 'ehaort; iëck laote 'ne seggen: Wann't griëmmelig es, dao well'k ink Fläisch te iätten daun un muorne muorgen sou viëll Brout, dat iëhrt ink sât iätten konnt. Sou sollt iëhrt dat wiëtten, dat iëck inke Häär un Guott bün.«

Et aowends käämen Wachelten un leiten siëck dial üöwwerall im ganzen Lager, un et muorgens, dao foll Dau rings üm dat Lager. Un as de Dau opstäig, dao bläiwen op diäm Wäustenbuon fine Käärnkes terügge. Dei säögen ut as Rîp. As dei Israeliten dat siëck bekäiken, dao sagge äiner tiëgen diän annern: Manna? (Dat hett op düütsch: Was ist das?) Dat sall Brout sin? Sei wussten nit, wat se daomit maken konnen. Mose owwer verklörte 'ne dat: »Dat es dat Brout, met diäm well ink de Häär am Liäwen hollen. Hei befiählt ink: Jäideräine sall

sou viëll daovan binäindrîen, as hei nöüdig hiät, pro Kopp äine Kruke voll. Jäider Famillgenvâ'er sall dei Schwechte tehoue brängen, dei sine Famillge taum Liäwen brucht.«

Dei Israeliten göngen un dröügen binäin, de äine mäh, de annere wiänneger, un at se dat af'emiätten harren, dao harren dei, dei viëll 'esammelt harren, nicks üöwwerig, un dei, dei wiänneger binäin 'edrîen harren, wäären ouk nit te kuort 'ekuommen. Jäideräine harre grade sou viëll, as hei nöüdig harre un opiätten konn. Mose sagge tiöger sei: »Nümmes sall siëck dao wat van verwahren bit muorgen.« Dao wäären owwer ennige, dei haoren nit op Mose un harren siëck wat retur'elaggt füör diän anderen Dagg. Owwer am anderen Muorgen war dat voll van Wüörmern un et stunk. Dao gereit Mose in de Bousheit, wîl dat se nit op 'ne 'haort harren.

Muorgen füör Muorgen dröügen se blouß sou viëll te houe, wat me bruchte. Wann dei Sunne opstäig, dao schmolt dat, wat nit op'esammelt was, sou as Buotter.

Dei Israeliten näumeren düese Spîse Manna. Iät was witt as Koriandersamen un schmakere as Huonigkauken.(...)

Vättig Jaohre ääten dei Israeliten Manna, dei ganze Tîd, bo se düör de Wäuste tröcken, bit se in dat Land Kanaan käämen.

Dat Volk hiät nicks begriëppen

2.Mose/Exodus 17, 1- 7

Sou as de Häär dat befuohlen harre, tröcken dei Israeliten van diär Wäuste Sinai ut widder van enner Lagerstîe nao diär anderen.

At se siëck enns bi Refidim resseren, muckeren se tiöger Mose op, wîl dat dao kein Drinkwater was: »Dau uns Drinkwater!«

Mose sagge : »Boarümme küömmet iêhrt nao mi un quâtert un janket? Boarümme welt iêhrt diän Häären op de Prouwe stellen? «

Owwer dei Israeliten haoren nit op met Mechten un maken diäm Mose Vüörhollungen: »Boarümme hiäs du uns äigentleck ut Ägypten rut'ebracht? Blous, dat vî hî verduorssen metsamt unse Kingern un unse Veih?«

Dao krîschere Mose tiöger diän Häären: »Wat sall'k blous maken met düesem Volk? Dao fählt nit viëll, dat se miëck met Stäinern doutschmitt!«

Dao sagge de Häär tiöger Mose: »Raupe di en paar van diän Öllesten un gaoh met düesen diäm Volke vüörop. Dann niähmes du diän Stock,

bo du all enns in dat Water vam Nil 'eschlaon hiäs. Op de anneren Sîte, dao am Biärge Horeb, dao well iëck vüör di staohn. Schlao tiöger diän Felsen; dao wett dann Water rutkuommen un dat Volk hett te drinken.«

Vüör diän Ougen van diän Öllesten dää Mose dat, wat de Häär 'esaggt harre. Düese Stîe näumet se dann Massa und Meriba. Dat hett op düütsch: Ort der Probe und Anklage. Dat geschaoß, wîl dat dei Israeliten siëck bi Mose beklaoget un diän Häären op de Prouwe 'estallt harren. Sei harren jao 'fraoget: »Es de Häär nu bi uns odder nit?«

Opgebüüörte Hanne bränget diän Sieg

2.Mose/Exodus 17, 8-16

Nu käämen dei Amalekitors antebiässen un wollen met diän Israeliten Strît âmfangen. Dao sagge Mose tiöger Josua: »Seuke di Lüü ut, dei kämpfen konnt. Van muorne gäiht dat luos giëgen dei Amalekitors! Iëck stelle miëck dao buowen op diän Hüegel hiën met diäm Stock in diär Hand, bo Guott allt sou viëlle Wunner met 'emaket hiät.«

Un Josua makere dat sou, as Mose 'esaggt harre un trock giëgen de Amalekitors te Felle. Mose owwer un Aaron göngen buowen op diän Hüegel ropp. Un soulange as Moses sine Hanne met diäm Stock in diän Hiäwen haffte, dao harre Israel dei Büöwerhand. Leit hei sine Hanne owwer runnersacken, dann wäären dei Amalekitors diän Israeliten üöwwer.

Antlesste konn Mose sine Arme nit mäh hollen. Hei was wane meuë. Dao nähmen Josua un Hur 'nen Stäin, bo siëck Mose dropp setten konn. Un Josua un Hur stütteren Mose sine Arme, de äine op düeser Sîte un de annere op diär anneren Sîte, bit dat dei Sonne unnergongk. Un op düese Ât konn Josua dei Amalekitors met Stump un Stiëll utruotten.

Dropp sagge de Häär tiöger Mose: »Iëck well dei Amalekitors bit op't lesste utruotten, dat nümme mäh an düet Volk denket.«

Moses buggere dao en Altaor un nümere 'ne: >Unse Feld-Täiken es de Häär<. Hei sagge: »Luowet diäm Häären Trügge. Tüschen iëhme un diän Amalekitem es Figgendschopp füör alle Tî'en.«

Guott sin hilligen Biärg

2.Mose/Exodus 19, 1- 25

As dei Kinner Israel nu allt üöwwer twäi Monde ungerwiäges wäären, käämen se nao de Wäuste Sinai. Dao schlaugen se iêhr Lager op un resseren siëck tiëgenüöwwer van diäm Biärg.

Nu stäig Mose nao Guott roppe, un Guott reip iêhme vam Biärg tau: »Dat sass du diäm Huse Jakob seggen un diän Israeliten verkünnigen: Iêhrt hett met äigenen Ougen 'eseihn, wat iëck diän Ägyptern ân'edaon hewwe un bu iëck ink 'edriän hewwe as en Adler met sinen Flüörken un ink nao hî 'bracht hewwe nao mi. Nu owwer, wann iêhrt op mine Stimme lustert un dat hollen daut, wat iëck ink vüör'eschriëwwen hewwe, dann sollt iêhrt unger all diän Völkern mi besunners tauhäören, denn mi häört dei ganze häile Äärde.

Dao gongk Moses raff un reip dei Öllesten ut diäm Volke tehoue un vertallte dat, wat Guott iêhme op'edriän harre. Dat ganze Volk reip as äin Mann: »Alles wat de Häär 'esägg't hiät, dat welt vî daun.«

Dann vertallte Mose diäm Häären dat, wat dat Volk 'esägg't harre. Dao sagge Guott tiëger Mose: »Düetmaol well iëck in 'ner dicken Wolke tau di kuommen, un dat Volk sall häören, bu iëck met di spriäcke, daomet dat se di füör alle Tîd vertruget. Un dann vertallte Mose diäm Häären nuoch enns, wat dat Volk 'esägg't harre un dann sagge Guott tiëger Mose: »Sou, nun gaoh wîer terügge tau diäm Volk un suorge daofür, dat se siëck vandage un muorgen hillig maket un iêhre Kläi'er waschet; denn üöwwermuorgen well iëck op diän Biärg Sinia raff kuommen, dat alle dat te seihn kritt. Du mauss ründsümm diän Biärg 'ne Linnige trecken un tiëger dei Israeliten seggen: Verseuket nit, dao op diän Biärg roptestîgen! Bekke dat däut, dä maut stiärwen. Hei sall met Stäinern dout'eschlaon un met Pîlen dout'eschuotten wäären. Kein Mensch un ouk kein Dîer, dei so wat däut, draff am Liäwen blîwen!«

Mose stäig wîer raff taum Volke. Hei befuohl diän Israeliten, dat se siëck praot maken, un sei wöschén iêhre Kläi'er. Un Mose sagge tiëger dat Volk: »In diär Tüschentîd draff nümme siëck met siner Frau tehoue daun un met iêhr schlaopen.«

Am drürren Dage im Griëmmeln, dao fonfk dat ân met Duonnern un Blitzen. Schwaore Wolken laggén üöwwer diäm Biärg un me haore Posaunen harre blaosen. Dat ganze Volk im Lager kräig dat met de Anges te daun un fongk am Biëwwern. Mose lerre dat Volk ut diäm

Lager, dat se Guott in de Mäute käämen. De ganze Sinai was in 'ner dicken Wolke van Rouk verschwunnen, wîl dat Guott in diäm Füüer raff'ekuommen was. De Rouk stäig vam Biärge op, as wann hei ut 'nem Schmeltuowen kääm. De Biärg biäwere gewaollig un dei H Hörner bleisen ümmer hiärder. Mose sprak un Guott gaffe iehme met diäm Duonner sine Anwuort. As de Häär nu raff op diän Topp vam Biärg Sinai runger'estiëgen was, reip hei Mose tau siëck ropp un Mose stäig ropp. (...)

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Dat Volk draff dei Gränse nit üöwwerstigen. Süss schlaio iëck alle dout!«

Drümm gongk Mose nuoch enns raff un wahrschauëre dat Volk.

Dei hilligen tiënn Gebuotte

2.Mose/Exodus 20, 1- 17

Dann sprak Guott all düese Waore:

Iëck bün de Häär, din Guott. Iëck hewwe diëck ut Ägypten, diäm Sklavenhus, wägg 'eföühert.

Du sass keine anneren Güötter hewwen niäwen mi.
Du sass di kein Guorresbild maken, ouk kein anner Bild van äänewat,
dat buowen am Hiäwen, op de Äärde odder im Water unger de Äärde
es.

Du sass diëck nit vüör anneren Güöttern dial schmîten
un düesen Götzen deinen. Denn iëck, din Guott,
iëck bün en îwersöchtigen Guott.

Du sass diän Namen van dinem Häären nit missbruken. De Häär
straofet all dei, becke sinen Namen fûör annere Saken bruket.

Denk an diän Sabbat un holle 'ne hillig.
Sess Dage draffs du arwen un dine Wiärke daun,
ouk nit dine Süöhne un Döchter, dine Knechte, din Veih
odder de Früömde, dä bi di liäwet.

In sess Dagen hiät de Häär diän Hiëmmel,
 dei Äärde un dei Sâi un alles,
 wat dao inne liäwet un wiäwet, 'emaket.
 Dann owwer, am siëwenten Dage,
 hiät hei siëck 'ereset.
 Drümm hiät de Häär diän Sabbatdagg
 'esiägnat un hillig 'espruocken.

Holl dinen Vâder un dine Mouder in Ehren, op dat du lange liäwest in
 diäm Lanne, dat Guott, de Häär, di 'egafft hiät.

Du sass nümme doutschlaon.

Du sass dei Ehe nit briäcken.

Du sass nit stiählen.

Du sass van dinem Naobarn nicks seggen, wat nit waahr es.

Du sass nit niährig sin op dat Hus van dinem Naobarn.

Du sass nit niährig sin op dinem Naobarn sin Wîf, sinen Knecht, sine
 Däierne, sin Rind odder sin Iäsel odder op dat, wat iëhme süss nuoch
 alles häört.

Mose as Middelsmann tüschen Guott un Volk

2.Mose/Exodus 20, 18-21

As dei Israeliten dat haoren un säögen, bu dat blitzere un duonnere, bu
 dei Hüörner bleisen und bu de Rouk vam Biärg opstäig, dao kräigen
 se et wane met diär Angest te daun, un sei bläiwen met Biëwwen wîtaf
 staohn. Sei säggen tiëger Mose:»Vî sind bange, wann Guott sou met
 uns ümgäiht. Vî wett alle nuoch stiärwen. Küer du an siner Stîe met
 uns, vî wellt op diëck häören.« Dao sagge Mose tiëger dat Volk:
 »Iëhrt mott nit bange sin. Guott es blouß 'ekuommen, dat hei ink op de
 Prouwe stellen woll. Hei well, dat iëhrt iëhme de Ähre daut un
 fröchet.« Dat Volk bläif wîtaf staohn. Mose owwer gongk nögger ân
 dei Wolke drân, bo Guott siëck in verhorre.

Wat Guott diäm Volke süß nuoch sagge

2.Mose/aus Exodus 20 -23

Maket ink keine Gütter van Silwer odder van Gold. Wann iehrt mi deinen wellt, dann höüpet Äärde op un maket ink daovan en Altaor.
(...)

Wann iehrt owwer en Altaor van Stäinern füör miëck buggen wellt, dann drüewet iehrt blous Stäiner niähmen, dei nit behauen sind.(...)

Bugget mi kein houg en Altäöre met Trämelingen, dat de Priester nit dao ropstügen mott un me sin Gemächte seihn kann.

(...) Dei Frömden, dei bî ink wuohnet, dei drüewet iehrt nit utbüüten un ungerdrücken. Dat sollt iehrt nüümaols vergiätten, dat iehrt in Ägypten selwer Frömden 'ewiäst sind.(...)

Nützet diän Wittfrauen un Waisen iehre Schwiäkede nit ut.(...)

Wann du diän Armen Geld lennst, dann niähm keine Tinsen.(...)

Wann du vüör Gericht utseggen maus, dann vertell kein Geküere un keine Quäteriggen. (...)

Böüge diëck nit vüör diänen, dei dat Rächt verdräaget, ouk wann se in diär Üöwwertahl sind.

Guott seggt sin Heil tau un drügget diän Israeliten

2.Mose/Exodus 23, 20-33

De Häär sagge: »Iëck schicke ink en Engel vüörrut, dä ink behäuet un ink siëcker in dat Land bränget, dat iëck ink bestemmet hewwe. Hollt ink genau an dat, wat hei ink ânwîset. Wann iehrt opmucket, wett hei ink dat nit vergiëwwen, denn in siner Persoun bün iëck mirren unger ink.(...) Min Engel wett vüör ink hiärgaohn un ink in dat Land van diän Amoritern, Hetitern, Perisitern, Kanaanitern, Hiwitern un Jebusitern bringen, un iëck well all düese Völker utruotten. Bîet nit tau iehren Güttern! Schlott dei Götzenbiller kapott. Ehret miëck alläine, inken Guott!(...)All inke Figgende wett vüör ink futtloupen. Met Angen un Schrecken well iëck se verdrîwen.(...) Am Enge wett ink dat ganze Land häören, vam Rou'en Meer bit nao diäm Mittelmeer un van diär Wäuste im Süden bit nao diäm Euftrat. Alle Inwüöhners dau iëck in inke Gewaolt, dat iehrt se verdrîwen konnt. Sei drüewet nit met ink tehoupe in inkem Lanne wuohnen, süß bränget se ink daotau, dat iehrt mi ungetrügge wett un tau iehren Güttern bîet. Un dat wäör inke Verdiärwen.«

Guott maket en Verdragg met Israel

2.Mose/Exodus 24,1-

(...) Mose gongk nao diän Israeliten, dei siëck tehoupe 'estallt hett un däa dei Gesetze un Gebuotte van Guott kund. Sei säggen as äin Mann: »Vî welt all dat daun, wat de Häär befuohlen hiät.«

Dann schräif Mose dei Gebuotte un dei Gesetze in en Bauk. Am nöggesten Muorgen buggere hei ungen am Biärge en Altaor und stallte twüölf Stäinmaole op, füör jäiden van diän Stämmen Israels äinen. Hei befuohl, junge Bullen te schlachen. Dei Halbschäit van diäm Blaute däa Mose in Kümpe, dei annere Hälfte gout hei ân diän Altaor. Dann nahm hei dat Bauk, bo hei dat Bundesgesetz drin op'eschriëwwen harre un laus dat diän Israeliten vüör. Sei luoweren: »Vî welt fröchen un all dat daun, wat de Häär befiählt.« Dropp splentere Mose ut diän Kümpe Blaut üöwwer dat Volk un sägge: »Met düesem Blaut wett dat Bündnis met Guott beschluotten.«

Guott well, dat dei Israeliten äin Hilligdum bugget

2.Mose/Exodus 24, 12-18

Dann sägge Guott tiëger Mose: »Kuomm ropp nao mi op diän Biärg un bliff 'ne tîdlangk hî bi mi. Iëck well di dei Stäintaofeln daun. Dao hewwe iëck mine Gebuotte dropp 'eschriëwwen. Dei Israeliten sollt genau wiëtten, wat iëck 'ne afverlange.«

Mose un sin Deiner Josua makenen siëck praot, dat se op diän Guorresbiärg stîgen konnt. Tiëger dei Öllesten vam Volke sägge Mose: »Wachet hî op uns, bit dat vî retur sind. Aaron un Hur blitt bi ink. Wann ümmes en Strîtfall hiät, dann sall hei siëck ân ink wennen.«

Dann stäig Mose ropp op diän Biärg. Dei Wolke verhorre diän Topp sess Dage langk, un Guorres Majestät kam raff op diän Sinai. Dat saog ungen am Biärge füör dei Israeliten ut, as briännere en gläunig Füür op diäm Toppe. Am siëwenten Dage reip de Häär ut diär Wolke diän Mose tau siëck ropp. Dao stäig Mose ropp op diän Topp, mirren in dei Wolke rin. Dao bläif hei vättig Dage un Nächte.

De Häär befuohl Mose: »Jäideräine van diän Israeliten sall mi wat taum Opfer brängen. Dat kann Gold, Silwer, owwer ouk Bronze sin, Blaoë, rouë un karmesinrouë Wulle, Lînewand un Hippenhaor, rout in'efiärwete Widderfelle, Delfinenfelle, Akazienholt, Uolge füör dei Löchten un anner Bîwiärk, dat guët rüuket, füör dat Uolge tam Salwen

un dat Röökerwiärk te maken. Met Hülpe van düesen Gawen sollt dei Israeliten füör miëck en Hilligdûm buggen, wîl dat iëck bi 'ne wuohnen well. Iëck wîse di nu kleine Münsterkes van diâm Hilligdum un diâm Geräine, wat dao tau häört, daomet dat iëhrt dat genau nao düesen Vüörbillern maken konnt.«

Dei Bundeslade

2.Mose/Exodus 25, 1-9

Dei Israeliten mott en Kasten van Akazienholt buggen. Buten un binnen sall düese met îdel Gold üöwwertrocken un ûan ringsümme maut 'ne Lîste van Gold sin. Lao' väiër Ringe van Gold geiten füör dei väiër Kanten, dat an jäider Sîte twäi Ringe sind. Lao' ouk Stâken van Akazienholt maken un met îdel Gold üöwwertrecken. Dei Stâken sollt iëhrt durch dei Ringe an diân Sîten stiäcken, dat me diân Kassen driägen kann. In düese Bundeslade dâus du dei twäi Taofeln met diâm Bundesgesetz, dei iëck di daun well. Laote 'nen Diëckel van îdel Gold maken, dä genau op dei Lade pässet. An diân bei'en Sîten van diâr Diëckelplâte mott twäi Engel staohn, un zwaorns Cherubine van gedriëwwenem Golde. Dei stott tiëgenäin un kîket op dei Diëckelplâte. Dei Schwingen hiät se as Schutz üöwwer dei Plâte ute'ebrett. In diâr Lade niähmest du dei twäi Taofeln met diâm Bundesgesetz in Verwahr un dâus dei Diëckelplâte dropp. Dao bi diâr Lade dao well iëck di in de Mäute kuommen. Van diâr Stîe tûschen diân bei'en Cherubimen dao well iëck met di spriäcken un diëck un dei Israeliten ânwîsen, wat iëhrt te daun hett.

Widderhiën laote'nen Disch van Akazienholt maken. Ouk düeser sall met Gold üöwertrocken sin.(...) Op düesem Disch mott luter dei 'ewiggeten Broute ute'elägg't sin. Lao' ouk dei güllenen Schäölkes, Schüetteln, Biäcker un Kannen für dat Drankopfer maken, un stell se op diân Disch.(...) Lao' en Löchter van îdel Gold ut äinem Stücker geiten. Van sinem Mittelständer sollt nao bei'en Sîten jäi drei Arme utgaohn. Füör diân Löchter met allem Taubehäör sall me siëwenzig Pund pures Gold bruken. Lao' dat alles genau nao diâm Muster maken, dat iëck di hî uan op diâm Biärge 'ewiësen hewwe.

Für dat hillige Telt sass du tiënn kostbaore Bahnen van Dauk maken laoten.(...) Laote ouk Brîär van Akazienholt terächte siännen füör dei Wänne van diäm Telt.«

Antlesste leit de Häär diän Israeliten düör Moses seggen: »Hollt diän Sabbat hillig! Sess Dage in diär Wiäcke hett iëhrt Tîd, inke Arwet te besuorgen. De siëwente Dagg owwer, dä maut en Ressedagg sin, dä mi 'erwigget es. Becke an düesen Dage am arwen es, dä maut verstouten wäen ut sinem Volke un hiät sin Liäwen verspiëllt. Füör alle Tîd es de Sabbat äin Täiken vam Bunde tüschen mi un diän Israeliten. In sess Dagen hewwe iëck diän Hiëmmel un dei Äärde maket, owwer am siëwenten Dage doa hewwe iëck mi van miner Arwet resset.«

Sou hiät Guott 'espruocken, un am Enge üöwwergaffe hei diäm Mose op diäm Biärge Sinai dei bei'en Stäintaofeln, bo hei met hilliger Hand selwer dat Bundesgesetz op'eschriëwwen harre. (Ex 31,18)

De Danz üm dat güllene Kalf

2.Mose/Exodus 32, 1-14

Dei Israeliten ungen im Lager harren lange 'ewachet, dat Mose retur kääm. At hei nit kam, leipen sei alle bi Aaron tehoupe un säggen: »Mak uns äinen Guott, dä vüör uns hiär trecket. Denn nümme wäit, wat met Mose gescheihn es, dä uns ut Ägypten nao hî 'ebracht hiät.«

Aaron antwurte: »Niähmet inken Wîwern Süöhnen un Döchteren dei güllenen Ringe af, dei se an diän Ohren hett, un bränget se nao mi! « Dao dää dat ganze Volk dei güllen Ohrringe af un brache se nao Aaron. Hei schmolt se in un täiknere met 'nem Griëppel en Bild un gout daonao en Stier-Kalf. Dao säggen se: »Dat es din Guott, dä diëck ut Ägypten rut'ebrecht hiät.« At Aaron dat saog, buggere hei vüör diäm Kalf en Altaor un leit im Lager lubber wäen: »Muorne morgen fiert vî en Fest tau diäm Häären siner Ähre.« Am Dage dropp stönnen sei rächttîdig op, brachen dei Dîers, dei füör dat Brandopfer 'eschlachtet wouën. Sei sätten siëck dial, drünken un ääten un fängen wane wild ân met Danzen.

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Gaoh schnao dao raff: Din Volk, dat du ut Ägypten 'elett hiäs, löüpet in't Verdiärwen. Sei hett schnao diän Wiägg verlaoten, diän iëck 'ne met minen Gebuotten 'ewiësen hewwe: en 'eguotten Kalf hett se siëck 'emaket, dat se ânbiät. Sei hett 'eraupen: »Hî es din Guott, Israel, dä diëck ut Ägypten 'eföühert hiät. Nu es mi

dat bewiëten, dat dat en stüükschet un balstüurig Volk es. Derhalwer well iëck minen Vernîn üöwwer sei utgeiten un sei utruotten. Verseuke nit, miëck davon afteholle! Met di well iëck van frischem ânfangen un dine Naokuommen taum 'nem groueten Volk maken.«

Dao üöwwerlaggte Mose, bu hei diän Häären, sinen Guott, ümstemmen kann, dat düeser siëck betiähme, un sagge: »Borümme, Häär, woss du dinen Vernîn utschüdden üöwwer dat Volk? Du hiäs dat duoch äiërst verlîen met groueter Macht ut Ägypten rut'eföühert. Woss du, dat dei Ägypters siëtt: »Met Ächterlist hiät hei se wägg'ebracht, dat hei se im Gebirge doutschlaon un utruotten kann. Laote af van dinem Vernîn un dau dat dinem Volk nit ân. Denk duoch an Abraham, Isaak un Jakob. Dei hett di trügge 'deint un du hiäs 'ne tau'eluowet: Iëck well inke Naokuommen sou tahlrîk maken as dei

Stääne am Hiäwen. Ieck well 'ne dat ganze Land füör alle Tîd üöwwer giëwwen.«

Dao leit de Häär daovon af, sin Drüggen waohr te maken un schleig sin Volk nit dout.

Mose schlött dei Bundestaofeln kuort

2.Mose/Exodus 32, 15-23

Mose stäig nu diän Biärg daoraff. In diär Hand holl hei dei bei'en Stäintaofeln, bo Guott dat Bundesgesetz mit äigener Hand dropp 'eschriëwwen harre. Josua haore, bu dat Volk krîschere un bölkere un sagge tiëger Mose: »Luster! Dao es schîns Strît im Lager!« Mose antwuorre : »Dat es kein Singen, as wann enner dei Büöwerhand hiät, et es owwer ouk kein Hüülen un Klaogen, as wann enner verluorn hett. Ieck häöre Singen, as wann dao ne groute Bänte tegange wäör.«

At Mose siëck nu diäm Lager vernöggere un dat Kalf un dei Dänzerigge saog, dao wouë hei wane äösig.

Hei schmait dei Taofel futt un schlaug se kuort un klein am Faute vam Biärge. Dann pock hei dat Kalf, dat sei 'maket harren, verbrannte iät im Füüer un stampere iät tau Stuooff. Düet Pulwer röühere hei in Water in un gaffe dat diäm Volke te drinken. Tiëger Aaron owwer sagge hei: »Wat hiät di dat Volk ân'edaon, dat du iät in sou schwaore Sünne 'estouten hiäs?« Aaron owwer sagge: Betiähme dinen Vernîn! Du wäis duoch, bu schnao dat Volk dat Bööse maket. Sei hett mi 'twungen, dat ieck 'ne äinen Guott maken sall, dä se behäuët un föühert! Nümmes hiät dat 'ewußt, wat met di gescheihn es.«

Dei Straofe

2.Mose/Exodus 32, 25-35

At Mose saog, dat dat Volk ut Rand und Band was un üöwwer dei Stränge 'schlaon hiät, wîl dat Aaron dei Tüegels harre schlîpen laoten, dat siëck dei Figgende freuen konnt, dao staltte hei siëck mirren in dei Lagerpaorte hiën un reip: »Becke taum Häären höllt, dei sall nao hî kuommen!« Dao käämen all dei Leviten nao iëhme. Un hei sagge tiëger se: »De Häär, Israel sin Guott befiäht ink: Niähmet inke Schwiärt un gott düör dat ganze Lager, van äiner Paorte nao diär anneren. Schlott alle dout, dei Schuld hett, ouk wann dat inke äigen Brouër, Frönnodder Naober es!« Un dei Leviten makeren dat sou, as Mose 'ne dat op'edrîen harre, un sei schlaugen an düesem Dage

dreidousend Mann dout. Mose sagge: »Iehrt hett 'efröchet un 'edaon, wat de Häär van ink verlanget hiät un nit maol inke Süöhne un Bröüers verschounet, un derhalwer liëtt op ink van nu ân der Siägen van Guott, diäm Häären.«

Dropp sagge Mose tiëger dat Volk: »Iehrt hett schwaore Sünne 'edaon. Drümm well'k wîer diän Biärg roppstîgen un met diäm Häären küern. Ieck well enns seihn, of hei ink villichts inke Schuld düörgaohn lött.« Sou gongk Mose wîer nao Guott hiën un sagge: »Ach min Häär un Guott, düet Volk hiät groute Sünne 'daon! Sei hett siëck äinen Guott van Gold 'emaket. Vergiëff 'ne düese Sünne! Wann du dat nit woss, dann strîke minen Namen ut diäm Bauke, bo du dei Namen van dinen Lüüen in'edriën hiäs.«

Dao sagge de Häär tiëger Mose: »Diëck utstrîken? Nâi! Ieck strîke *dei* ut diäm Bauke, dei siëck tiëger miëck versünniget hett. Owwer nu gao wîer raff un lei'e dat Volk an dei Stîe, bo ieck di van vertallt hewwe. Min Engel gâiht ink vüörrut. Wann dei Tîd dao es, dat ieck straofen well, dann kritt se dat, wat se verdeint hett.«

De Häär owwer leit 'ne Süükede unger diän Israeliten utbriäcken, wîl dat se siëck van Aaron hett beküern laoten, dat Götzenbild te maken.

Guott seihn – dat bränget diän Dout

2.Mose/Exodus 33, 12-28

Mose sagge tiëger Guott: »Du hiäs mi befuohlen, ieck soll dat Volk in sin Land föühern, owwer du hiäs mi nit 'esaggt, of du metkuommen woss. Daobî hiäs du mi duoch versiëckert, dat ieck Gnade 'fungen hewwe vüör dinen Ougen. Wann dat sou es, dann segg mi duoch, wat du vüörhiäs. Un dau nit vergiätten, dat düese Lüü din Volk sind.«

De Häär antwoorre: »Ieck soll selwer metgaohn?«

Mose sagge: »Jao, wann du nit metgâihs, dann wäör dat biätter, vî bläiwen hî. Denn bo âne sollt vî süss erkennen, dat vî Gnade 'fungen hett vüör dinen Ougen, ieck un din Volk? Duoch wann du met uns treckes, dann wîset siëck dat, dat vî houe stott üöwwer dei anderen Völker.«

De Häär antwoorre: »Ouk dat well ieck di tau Willen sin, wîl dat du in miner Gunst stäihs.«

Nu sagge Mose: »Ach lao' miëck duoch dine Herrlichkeit seihn!« Dao sagge Guott: »Ieck well met Pracht un Glanz an di vüörbîtrecken un minen Namen >De Häär< vüör di utraupen. Ieck schenke mine Gnade,

biäm iëck well, un mine Barmhiärtigkeit, biäm iëck well. Owwer miëck selwer draffs du nit seihn, denn nümme, dä miëck süht, blitt am Liäwen. Hî op diäm Felsen niäwen mi, dao draffs du diëck opstellen. Wann mine Herrlichkeit vüörbîtrecket, dann sass du in diär Felsspolle staohn blîwen, un iëck well mine Hand üöwwer diëck hollen, bit dat iëck vüörbî bün. Dann well iëck minen Hand wîer terügge niähmen, un du kanns mi van ächen naokîken. Owwer van vüörn in't Gesichte draff mi nümme seihn.«

Dann sagge de Häär tiëger Mose : »Hau di twäi Stäintaofeln terächte jüst sou as dei twäi, dei du kuort 'eschlaon hiäs. Iëck well deiselftigen Waore dropp schrîwen, dei allt op diän äiersten Taofeln stönnen. Mak di praot fûör muorne muorgen, un stîg in diär Fröühe op diän Biärg Sinai un wache dao op miëck.«

Mose hochte siëck dei bei'en Stäintaofeln terächte un draug se am nöggesten Dage op diän Biärg, sou as de Häär dat befuohlen harre. Dao kam de Häär in 'ner Wolke raff un stalle siëck niäwen Mose. Mose reip diäm Häären sinen Namen. Dao gongk Guott an iëhme vüörbî un reip: »Iëck bün de Häär din Guott. Iëck bün äin Guott voll van Leiwe un Barmhiärtigkeit. Iëck bün gedüllig, rîk an Gnade un Trügge. Iëck holle faste an Leiwe un Barmhiärtigkeit üöwwer dousende van Jaohren. Iëck vergiëwwe Sünne, Schanne un Schuld. Owwer nit üöwwer alles kîke iëck drüöwwer wägg. Wann ümme tiëger miëck es, dann straofe iëck sine Kinner un Kinneskinner bit in dat drürre un väierte Gliëdd.«

Dao schmäit siëck Mose schnao vüör iëhme dial un sagge: »Häär, wann iëck Gnade 'fungen hewwe fûör dinen Ougen, dann bliff duoch in unse Mirre un treck met uns in dat Land. Et es äin balstüurig Volk, owwer vergiëff uns unse Sünne un Schuld un niähm uns ân as din Volk.«

Dao sagge Guott: »Guët! Iëck well äinen Bund met ink schluten, un iëck well vüör inken Ougen Wunner daun, sou as me dat op diär ganzen häilen Welt nuoch nit 'eseihn hiät. Din ganzet Volk sall dat beliäwen, wat iëck dau. Iëhrt sollt nao diän Gebuotten liäwen, dei iëck ink vandage giëwwe. Iëck well dei Völker in diän Lännern, bo iëck ink hinlei'e, verdrîwen: dei Amoriter, Kanaaiter, Hetiter, Peresiter, Hiwiter un Jebusiter. Iëhrt drüewet ink met düesenVölkern nit verbünnen. Dei können ink taum Verdiärwen utschlaon. Iëhrt mott dei Altäöre un dei hilligen Stäinmaole kapottschlaon un dei gewiggeten

Päöhle ümhauen. (...) Ouk drüewet inke Süöhne siëck nit bestân met iëhren Döchtern, süss verföühert se inke Süöhne, ächter iëhren Götzen hiärteloupen. Wann iëhrt tau mi in min Hilligdum küömmet, dann mott iëhrt Opfergawen metbrängen. Blous sess Dage in diär Wiäcke drüewet iëhrt arwen. Am sessten Dage dao mott iëhrt ink ressen.«

De Häär sagge tiëger Mose : »Schriëwe dat alles op. Daodrop well iëck minen Bund met di un diän Israeliten schluten.«

Vättig Dage un Nächte bläif Mose op diäm Biärge bi diäm Häären, un in all diär Tîd ât hei kein Brout un drunk hei kein Water. Un hei schräif op dei Stäintaofeln dat Gesetz, dat Fundament van diäm Bunde tüschen Guott un sinem Volk, dei tiënn Gebuotte.

Mose maut sin Gesichte bedecken

2.Mose/Exodus 34, 29-35

At Mose met diän bei'en Taofeln diän Biärg raff stäig, dao was iëhme dat nit bewiëtten, dat op sinem Gesichte en hellen Schîn lagg. Dat kam dao van, dat de Häär met iëhme 'spruocken harre. Aaron un alle Israeliten säögen dat Löchen op Mose sinem Gesichte un wäären bange un käämen nit naoh an 'ne ran. Owwer as Mose sei tau siëck reip, dao käämen Aaron un dei Büöwersten van diän Israeliten nögger, un hei küerere met 'ne. Dann käämen ouk dei anneren Israeliten, un Mose makere se kunnig üöwwer all dei Gebuotte, dei de Häär iëhme buowen op diäm Biärge 'gafft harre.

Dat hillige Telt wätt op'erichet

2.Mose/Exodus 40, 16-27

Mose däa dat alles, wat de Häär iëhme op'edriägen harre.

Äin Joahr, naodiäm dat dei Israeliten Ägypten verlaoten harren, wouë diäm Häären sine Wuohnunge op'erichet.

Mose nahm dei Taofeln, bo dat Bundesgesetz dropp 'eschriëwen was un laggte se in dei Lade, stâk dei Stâken in dei Ringe van diär Lade un laggte dei Diëckplâte dropp. Hei brache dei Lade nach ächen in dat Telt un hongk dao diän Vüörhangk vüör, sou as de Häär dat befuohlen harre. Dann brache hei diän Disch in't Telt un stallte 'ne vüör diäm Vüörhangk an diär rächten Sîte op. Hei laggte dei gewiggeten Broute dropp, sou as de Häär dat befuohlen harre. Op dei linke Sîte stallte hei diän Löchter un satte die Lechtschäölkes dropp, sou as de Häär dat

befuohlen harre. In dei Mirre vüör diän Vüörhangk staltte hei den güllenen Altaor op un verbrannte dao dropp Wiggerouk.

De Häär niähmet Wuohnunge bi diän Israeliten

2.Mose/Exodus 40, 34-38

As Mose düet alles te wiärke 'bracht harre, satte siëck dei Wolke dial op dat hillige Telt, diäm Häären sine Wuohnunge. Dei Herrlichkeit van diäm Häären was üöwwerall in diäm Telte, un derhalwer konn Mose nit intrîen.

In diär Tîd, bo dei Israeliten op de Wanderungk wäären, käiken sei nao diär Wolke üöwwer diäm Telt. Soulange dei Wolke siëck ressure, bläiwen se op diäm Lagerplass, owwer wann se in de Höchte stäig, tröcken se widder.

Wann dei Israeliten dat Lager op'eschlaon harren, konnen se am Dage diäm Häären sine Wolke üöwwer diäm hilligen Telt seihn, un et naches löchere Füüer in diär Wolke.

De Sünnebock

3. Mose/Levitikus 10, 1-3; aus 16, 1-22

Twäi Sühne van Aaron, Nadbad un Abihu harren iëhre Röükerpannen 'enuommen, Wiggerouk daorin 'elaggt un wäären in dat Hilligdum 'egaohn. Owwer sei harren nit bedacht, wat de Häär befuohlen harre un dei Glaut nit vam Altaor 'edaon. Dao gongk Füüer op vam Hilligdum un un dei Süöhne stürwen.

Naodiäm dei bei'en dout wäären, wîl dat se siëck tiëger Guott sin Gebuott vergaohn hett, sagge de Häär tiëger Mose : »Segg dinem Brouër Aaron, dat hei blous dann in dat Telt gäiht, wann iëck dat bestemmet hewwe. Süss maut hei stiärwen.(...)

Wann hei dat Telt 'erüstert hiät, sall hei diän Hippenbock rinbrängen un sine bei'en Hanne op diäm Hippenbock sinen Kopp daun. Daobî sall hei alle Sünne opseggen, becke dei Israeliten 'edaon hett. Op düese Ât päcket hei diäm Volk sine ganzen Sünne op. Dann wett de Bock in dei Wäuste 'ejaget, un dat Volk es frî van Sünne.«

Blaut iätten es verbuan

3. Mose/Levitikus 17, 8 - 14

Mose sagge diän Israeliten, wat de Häär woll : »Becke füör annere Güötter wat opfert, dä maut stiärwen. Dat gillet ouk füör dei

Früömden, dei bi ink wuohnet. Stiärwen mott ouk dei, becke Blaut iättet. Im Blaut es dat Liäwen. Ieck hewwe bestemmet, dat iehrt alles Blaut nao mi naom Altaor brängen mott, daomet Schuld af'ewaschen wett. Dat Blaut es Versüöhnung, wîlat dat Liäwen im Blaut es. Nümmes van ink draff Blaut iätten, ouk dei Früömden nit, dei bi ink liäwet. «

Verbuot van Blautschanne, Untucht un Sodomie

3. Mose/Levitikus 18, 1-

De Häär sagge tiöger Mose: »Küer met diän Israeliten un vertell 'ne, wat ieck siège: Ieck bün de Häär, inke Guott. Iehrt drüewet nit sou liäwen, as dei Ägypters, van bo iehrt wägg kuommet, ouk nit sou as in Kanaan, bo ieck ink hiënbrängen well. Dat Daun un Drîwen van düesen Völkern, dat es nicks füör ink. Iehrt mott nao minen Vüörschriften liäwen un nao minen Ânwîsungen hanneln. Ieck bün de Häär, inke Guott. Becke sou liäwet, as ieck dat well, dä blitt am Liäwen. Ieck bün de Häär.

Nümmes van ink sall siëck sinen Blautsverwandten vernöggern un met 'ne schlaopen. Ieck bün de Häär.(...)

Du draffs nit met 'nem Wîwe schlaopen, dat sine Dage hiät, wîl dat iät dann unreine es.

Ouk met diäm Wîwe van dinem Nöggesten draffs du nit schlaopen, denn dao wäss du unreine van.

Keint van dinen Kingern draffs du diäm Guott Moloch taum Opfer brängen, denn daomet makes du diäm Namen van dinem Guott Schanne. Ieck bün de Häär.

Du sass nit bi 'nem Manne lîen, sou as me bi 'nem Wîwe liëtt. Dat es grüggelig! (...) (Bei'e sall me doutschlaon.)

Ouk dei, becke met Dîers Bîschlaop daut, (sall me doutschlaon, wîl dat en Verbriäcken es. Ouk dat Dîer sall me doutschlaon.)

Maket ink nit unnselig met all düesem Schwînkraom, sou as dat dei Völkers 'edaon hett, dei ieck vüör ink hiär drîwe. Sei hett dat Land unnselig 'emaket, owwer ieck suorge daofüör, dat iät sine Inwüöhners utspigget un sou wîer reine wett. Iehrt owwer sollt nao minen Gebuotten un Wîsungen liäwen un iäwensou dei Früömden, dei bi ink liäwet. Daut nit sou lästerlicke Saken as dei Lüü, dei vüör ink dao wäären un dat Land unnselig 'emaket hett. Süss wett ink dat Land iäwensou utspiggen as dei Heiden, dei vandage dao nuoch wuohnet.

Becke sou wat Grüggeliget däut, hiät sin Liäwen verspiëllt un wett ut sinem Volke ut'estott. (...) Iëck bün de Häär, inke Guott. «

Dei Israeliten trecket af vam Biärge Sinai

4. Mose/Numeri 9, 15-23; 10, 11-12

An diäm Dage, as dat hillige Telt, bo me dat Bundesgesetz in Verwahr 'enuommen harre, dat äiërste Maol op'erichet wouë, satte siëck dei Wolke van buowen raff op dat Telt un bläif dao sitten. Et naches löchere se as Füüer un luter dann, wann se opstäig, brääken dei Israeliten iëhre Telte af un tröcken widder. An diär Stê, bo dei Wolke siëck dial satte, schlaugen sei dat nigge Lager op. Sei makenen siëck op diän Padt un resseren siëck, sou as de Häär dat befuohl: füör äine Nacht, äin oder twäi Dage odder en ganzen Monnat langk. Sei bläiwen dao odder brääken op, sou as de Häär dat befuohl.(...)

Am twüntigsten Dage im twedden Monnat – dat was dat twedde Jaohr, naodiäm dat dei Israeliten van Ägypten futt'etrocken wäären - stäig dei Wolke vam hilligen Telt op. Dao makenen siëck dei Israeliten op diän Padt un tröcken af ut diär Wäuste Sinai. Dei Wolke föüherte sei bit nao diär Wäuste Paran; dao gongk se dial.

Dat Volk es nit tefriän un mucket op

4. Mose/Numeri 11, 1-9

Dat Volk was am Mechten, dat iëhme sou viëll afgönge. As de Häär dat haore, dao wouë hei vernîinig un makere en Füüer, dat siëck vam Ranne ut in dat Lager rin frât. Dao krîschere dat Volk nao Mose, dat hei 'ne hölpe. Mose biärre füör se taum Häären un dat Füüer gongk ut. Sîtdiäm näumere me düese Stê Tabera (Brand), wîl dat de Häär dao dat Lager ân'ebott harre.

Dei bunten Völker, dei siëck diän Israeliten ân'escluotten harren, at se van Ägypten futtröcken, harren wane Schmach nao Fläisch. Dei Israeliten leiten siëck dao van ânstiäcken un klaogeren wîer: »Wann uns duoch ümmes Fläisch daun könn! Bu was dat duoch schön in Ägypten! Dao harren vî Fläisch stîf un dat bruchten vî nuoch nit maol te betahlen. Vî harren Gurken un Melounen, Zîpeln un Knufflouk. Owwer hî giëtt dat alle Dage nicks anners as Manna. Dat blitt uns bolle im Halse stiäcken.«

Manna saog ut as Koriandersaomen un was witt as Bdeliumharz. Et naches foll dat met diäm Dau vam Hiäwen. Dei Lüü dröügen dat tehoue, räiwen dat klein tüschen Mahlstäinern un storren et in Mattäiërn – dat wäären Stampptötte -, kuokeren et im Pott odder böcken dao Brout van. Dat schmakere as Weitenmiähl-Kauken un Olivenuolge.

Mose kritt Helpers

4. Mose/Numeri 11, 10 - 23

Mose haore, dat dei Lüü am Mechten un Anken wäären. Üöwwerall stönnen se in Tröppkes vüör iëhren Telten. Hei was verdreitlick, wîl dat iëhme dat bewiëtten was, dat de Häär diäswiägen vernî nig wouë. Hei sagge tiëger diän Häären :»Boarümme päckest du mi, dinem Deiner, dat alles op diän Nacken? Bo hewwe iëck dat met verdeint, dat du mi sou 'ne schwaore Opgâwe op'edrucht hiäs? Düet Volk lastet op mi as 'ne schwaore Büüör. Iëck sî duoch nit dei Mouder van düesem Volk. Bu kanns du dat van mi hewwen wollen, dat iëck et op en Schouten niähme as dei Miälkmöühne dat Buorstkind un et op minen Armen in dat Land driäge, dat du iëhren Vüöröllern tau'esaggt hiäs?! Fläisch wellt se hewwen, sei liëtt mi in diän Ohren met iëhren Gekrîsche. Bo sall iëck Fläisch van niähmen füör sou viëlle Lüü? Iëck alläine kann düet ganze Volk nit driägen, dei Büüör es mi te schwaor! Wann du mi nit daovan verlichten woss, dann sî wiännigsten barmhiärtig un schlao mi dout, dat iëck nit länger düese Pîne lîen maut!«

De Häär antwoorre diäm Mose: »Raupe siëwenzig houchmüegende Israeliten van diän Öllesten tehoue, dei as Oppässer iëhren Mann 'estaohn hett un kuomme met düesen naom hilligen Telt. Dao möchen se siëck niäwer di opstellen. Iëck well dann raffkuommen un met di spriäcken un van diäm Gäist, diän iëck di 'egafft hewwe, en klein biëttken van af niähmen un üöwwer sei utgeiten. Dann konnt se de Opgâwe met di däilen, un du brüükes dei Büüör nit alläine te driägen. Tiëger dat Volker owwer maus du seggen: »Maket ink praot: De Häär küömmet ink in de Mäute. De Häär hiät 'ehaort, dat iëhrt 'ejaomert un 'eklaoget hett: Becke giëtt uns Fläisch? In Ägypten, dao was dat sou schöön! Iëhrt sollt inke Fläisch krîen! De Häär wett ink dat daun! Un dat nit blous füör äinen odder twäi, ouk nit fîf, tiënn odder twüntig Dage langk, näi, en ganzen Monnat, bit dat ink dat Tüüg taum Halse

ruthänget un iëhrt dao van spiggen mott. Dat es dei Straofe, dat iëhrt Lüsten un Verlangk nao Ägypten hett un minnächting met diäm Häären ümgott, dä mirren unger ink es.«

Tiöger diän Häären owwer sagge Mose: »Düet Volk hiät alläine sesshunnerdousand Käels, dei Kriegsdennst daun konnt, un du siëss, dat du diäm ganzen Volk äinen Monnat langk Fläisch daun woss. Bo fingest du sou viëlle Schaope, Hitten un Ringer, dat se alle sât wett? Ouk dann, wann me alle Fische im Meer fänge, wäör dat ümmer nuoch nit genauß!«

De Här antwoorre diäm Mose: »Glöüwes du, dat mine Macht an sine Gränse stött? Wach es, du kanns fottens seihn, of mine Tausegge indriäppet odder nit.«

Dat Volk kritt sin Fläisch

4. Mose/Numeri 11, 30 – 35

Mose un dei siëwenzig Öllsten göngen naom Lager retur. Intüschén harre de Här en gewaolligen Stuorm opkuommen laoten un dä dräif en grouten Houpen van Wachelten vam Meer hiär in dat Land. Hei schmait se im Ümkringk van äinem Dagesmarsch rings üm dat Lager. Dei Dîers läggen bînaoh äinen Meter houe. Diän ganzen Dag un ouk nuoch dei Nacht dropp was dat Volk tegange un draug dei Wachelten tehoue. Dat wiännigste, wat äin Mensch tehoue brache, dat wäären diärtig Zentners. Sei brerren dei Dîers taum Dröügen rings üm dat Lager ut. Owwer sei harren kûm daomet ân'efangen, van diäm Fläisch te iätten, dao drâp sei de Vernîn van diäm Häären un viëlle Lüü stürwen. Me nâumere dei Stîe Kibrot-Taawa (Lustgräber), wîl dat dao dei Lüü begrawen liëtt, dei Lüsten op Fläisch harren. Van Kibrot-Taawa trock dat Volk widder nao Hazerot un schlaug dao sin Lager op.

Dat Land Kanaan wätt ut'ekundschet

4. Mose/Numeri 13, 1 – 4; 25-33

De Här sagge tiöger Mose: »Schicke Lüü ut, dat se dat Land Kanaan utkundschen, dat well iëck diän Israeliten daun. Dat sall de Ölleste van jâidem Stamme sin.«

Mose sochte dei twüölf Sippenöllesten ut un schickere se van diär Wäuste Paran in dat Land Kanaan.(...)

Nao vättig Dagen harren dei twüölf Öllesten dat Land ut'ekundschet un käämen retur nao Mose, Aaron un diän Israeliten in diär Wäuste Paran. Sei vertallten, wat se 'seihn harren, un wäisen dei Früchte, dei se met'ebracht harren. Sei säggen: »Vî sind twiärs düör dat Land 'etrocken, bo du uns hiën'eschicket hiäs. Vî hett uns dao alles genau bekiëken. Dat es farrafteg dat Land, bo Miälke un Huonig flütt. Süh hî dei Früchte! Owwer dei Lüü, dei dao wuohnet, dei sind stark un iëhre Stiädte sind grout met fasten Müüern. (...) Im Südländ, dao wuohnet dei Amalekiter, im Bergland dei Hetiter, Jebusiter und Amoriter un in diär Glîke vam Jordan dei Kanaaniter!«

As dei Israeliten Mose Vüörhollungen maken, versochte Kaleb se te stillen un reip: »Vî konnt dat Land inniähmen! Vî sind stark genau!«

Duoch dei anneren Kundschafter säggen: »Dat konnt vî nit! Dei Lüü in diäm Lanne sind viëll stiärker as vî. In düesem Lanne kann me nit liäwen. Alle Lüü, dei vî 'eseihn hett, sind Riesenkäels, besunners dei Naokuommen van Anak. Vî fauhleren uns sou spillerig as Heuhüppers un genau sou hett se uns ân'eseihn.«

Dat Volk hiät kein Vertruggen mäh

4. Mose/Numeri 14, 1- 25

Dei Israeliten kräischen harre op un dat Volk hüülere dei ganze Nacht. Alle metäin muckeren op tiëger Mose un Aaron un reipen: »Wann vî duoch in Ägypten 'estuorwen wäären odder ungerwiäges in diär Wäuste! Boarümme well uns de Häär in düet Land brängen? Vî wett stiärwen in diäm Strîte, un unse Wîwer un Kinger wett unsen Figgenden in dei Hanne fallen! Et wäör biätter, vî maken kährt un göngen retur nao Ägypten.« Un bolle gäffen äinige dei Parole ut: »Lao vî en niggen Büöwersten wiählen, dä uns returföühert nao Ägypten.«

Dao schmäiten siëck Mose un Aaron dial op dei Ääre. Josua un Kaleb owwer, dei met diän anneren tehoute dat Land utschaffäiert hett, raiten iëhre Kläi'er kapott un säggen tiëger dat Volk: »Dat Land, dat vî ut'ekundschet hett, dat es wane guët; dao flütt Miälke un Huoneg. Mucket nit op tiëger diän Häären. Wann de Häär frönnlick es, dann wett hei uns in düet Land brängen. Iëhrt drüewet nit bange sin. Met

diän Inwüohnern, dao wett vî im Handümdräägen praot. Iëhre Güötter, dei hett se verlaoten, owwer uns helpet de Häär.«

Owwer dat Volk woll se met Stäinern doutschlaon. Dao stäig dei Herrlichkeit van diäm Häären vüör diän Israeliten iëhren Ougen op üöwwer diäm hilligen Telte.

De Häär sagge tiëger Mose: »Bu lange well düet Volk mi nuoch Spît ândaun? Bu lange nuoch well dat Volk siëck strüüwen? Iëck hewwe 'ne duoch genauß 'ewiësen, dat iëck dei Macht hewwe. Nu well iëck se an diär Pestilenz stiärwen laoten un dat ganze Volk utdilgen. Met di well iëck van frischem ânfangen un dine Naokuommen tau 'nem grouten Volk maken, dat nuoch grötter un stiärker es as düet Volk.«

Owwer Mose antwuorre: »Wat wett dao owwer dei Ägypters tau seggen? Sei hett 'eseihn, dat du düet Volk ut diäm Lanne 'föühert un uns bit nao hî 'ebracht hiäs. Wann du nu op äinen Schlagg dat ganze Volk doutschlöss, dao wett dei anneren Völkers, dei van di un dinem Daun 'ehaort hett, seggen: Hei was te schwak un konn dat Volk nit in dat Land brängen, dat hei iëhme tau'eluowet harre. Diäshalf hiät he et in diär Wäuste af'eschlachet. Ach Häär, bewîse 'ne duoch dine Macht ân uns! Du hiäs uns tau'eluowet: Iëck bün de Häär. Mine Geduld es ouhne Gränsen. Iëck vergiëwwe Schuld un Sünne un Opliähnunge. Owwer iëck laote ink nit alles daodüör gaohn. Wann ümmes tiëger miëck rebellet, dann straofe iëck ouk sine Kinger un Kingeskinger. Owwer wîl dat dine Geduld un Güte sou grout es, vergiëff düesem Volk sine Sünnen, sou as du dat jao all dei ganze Tîd 'edaon hiäs, ziërdiäm du uns ut Ägyptgen 'eföühert hiäs.«

De Häär antwuorre: »Iëck well düetmaol nuoch drüöwwerwägg kîken, wîl dat du sou daodrümm ânhölls. Owwer sou waohr iëck liäwe un mine Herrlichkeit üöwwer dei ganze Äärde straohlen wett: Düese Lüü wett nit in dat Land kuommen, dat iëck iëhren Vüöröllern tau'eluowet hewwe. Sei hett mine Herrlichkeit 'eseihn un dei Wunner, dei iëck in Ägypten un in diär Wäuste 'edaon hewwe, un trotzdiäm hett se miëck tiënnmaol op dei Prouwe 'stallt un tiëger miëck rebellet. Nümmes van diänen, dei sou minnächting wäären, wett in dat Land kuommen. Blous minen Deiner Kaleb well iëck in dat Land brängen, dat hei utkundschet hiät, un sine Naokuommen sollt dao liäwen. In iëhme dao was en anneren Gäist, hei leit siëck nit op de Bîsterbahne locken un hiät mi vertruget. Muorne muorgen gäiht iëhrt terügge un trecket wîer durch dei Wäuste naom Rou'en Meer hiën.«

Dei Straofe: Vättig Jaohre in diär Wäuste

4. Mose/Numeri 14, 26-38

De Häär sagge tiöger Mose un Aaron: »Bu lange sall iëck mi dat nuoch gefallen laoten met düesem balstüürigen Volk! Iëck hewwe dat wuohl 'ehaort, wat se tiöger miëck vüörbränget. Vertell 'ne, wat iëck te seggen hewwe: Iëck, de Häär, schwîere ink: dat wat iehrt dao verlanget hett, dat well iëck waohr maken. In düeser Wäuste, dao sollt iehrt stiärwen, alle Männer, dei Waffen driägen konnt un öller as twüntig Jaohre sind. Dat es dei Straofe daofüör, dat iehrt tiöger miëck rebellet hett. Keiner van ink wett dat Land seihn, dat iëck ink tau'eluowet hewwe, blouß Kaleb un Josua. Owwer inke Kinger, dei iehrt all in diän Hänner van inken Figgenden 'eseihn hett, dei well iëck in dat Land brängen, dat iehrt nit hewwen 'ewollt. Iehrt owwer, iehrt wett in diär Wäuste stiärwen. Un ouk inke Süöhne wett lîen, wîl dat iehrt mi nit vertrugget hett. Nuoch vättig Jaohre lang mott se met iehrem Veih in diär Wäuste rümtrecken, bit dat van ink nümme mäh am Liäwen es. Vättig Dage hett iehrt dat Land utschaffäiert, un drümm mott iehrt nu vättig Jaohre langk, füör jäiden Dagg äin Jaohr, füör inke Schuld Afbirre daun. Iëck well dat bestännig blîwen. Nümme van ink soll ut düese Wäuste rutkuommen, alle mott stiärwen. Düet ganze böüse Volk, dat tiöger miëck rebellet hiät, soll sine Straofe fingen.«

Dei Männer owwer, dei Mose ut'eschicket harre, dat Land te durchfüörschen, dei straofere Guott fottens, indiäm dat se dout ümfölln. Sei harren grüggelige Saken üöwwer dat Land vertallt, un op düese Ât dat Volk tiöger Mose op'ehisset. Blous Josua un Kaleb bläiwen am Liäwen.

Dei Rügge küömmet te late

4. Mose/Numeri 14, 39-45

As Mose dat Volk kundig 'emaket harre, wat de Häär vüörharre, fongk dat Volk ân met Hüülen un Klaogen. Am anneren Muorgen owwer maken siëck dei Männer praot, dat se in dat Biärgland trecken wollen. Sei säggen tiöger Mose; »Vî sind nu praot. Vî wellt diäm Häären fröchen un in dat Land trecken. Vî hett gistern Unrächt 'edaon.«

Owwer Mose sagge: »Boarümme liäht iehrt ink all wîer tiêger diän Willen vam Häären op? Dat kann nit guët gaohn! Ieck segge ink: Trecket nit dao ropp, denn de Häär wett nit met ink gaohn. Dei Figgende wett ink te schannen maken. Dei Amalekiter und Kanaaniter sind praot un wachet op ink. Sei wett ink alle doutschlaon. Iehrt hett ink vam Häären af'ewennet. Denket blouß nit, dat hei ink nu bîstäiht!« Sei harren owwer iehren äigenen Kopp un tröcken in dat Biärgland. Mose owwer gongk nit met, un ouk dei Bundeslade bläif im Lager. Dei Amalekiter un dei Kanaaniter, dei dao im Biärgland wuohneren, attackäieren dei Israeliten van uan raff, dat se de Fäästen wäisen un bläiwen 'ne op diän Hacken bit nao Horma.

Mose un Aaron hett Twîwel

4. Mose/Numeri 20, 1- 21

Im äiersten Monnat vam Jaohr käämen dei Israeliten in dei Wäuste Zin. Ne lange Tîd bläiwen se in diär Oase Kadesch. (...)

At se kein Water mäh harren, leipen se tehoupe un makenen Mose un Aaron Vüörhollungen. Sei kräischen: »Wäären vî duoch ouk dout'egaohn as dei anneren, becke de Häär dout 'emaket hiät. Boarümme hett iehrt uns hî in düese Wäuste 'ebracht? Unse Veih gäiht kapott van Duorst un vî mott met verduorssen. Hî wäset kein Kaorn un ouk kein Wîn, et giëtt keine Fîgen un keine Granaotäppel, nit maol Water te drinken.«

Mose un Aaron tröcken siëck van diäm Volk terügge bit nao diäm Ingangk vam hilligen Telt un schmäiten siëck dao dial. Dao kam de Häär un sagge tiêger Mose: »Huole dinen Stock un gaoh met Aaron nao diäm Felsen daotiêger un befiähl diäm Felsen, sou dat alle dat seihn konnt, ink Water te spennen. Dann wett Water dao rutsplentern un iehrt konnt Menschen un Veih dränken.«

Mose huollere diän Stock ut diäm Hilligdum un reip alle Israeliten tehoupe. Dann sagge hei: »Iehrt sind balstüurig un stüüksch! Glöüwet iehrt, dat vî Water ut düesem Felsen schlaon konnt?«

Hei buorre diän Stock un schlaug twäimaol tiêger diän Felsen. Dao flout souviell Water rut, dat Menschen un Veih genauß drinken konnt. Owwer de Häär sagge tiêger Mose un Aaron: »Iehrt hett mi nit vertrukget un sou konn ieck diän Israeliten nit wîsen, dat ieck hillig un mächtig bün. Drümm konnt iehrt dat Volk nit bit in dat Land föühern, dat ieck 'ne tau'eluowet hewwe.«

Me näumere diän Springel Meriba (Dat hett op düütsch: Anklage), wîl dat dei Israeliten hî diän Häären ân'eklaoget hett, owwer hei wäis 'ne, dat hei hillig un mächtig was.

Aaron maut stiärwen

4. Mose/Numeri 20, 22- 29

Sei bräaken op un käämen nao diäm Biärg Hor bi diär Gränse vam Lanne Edom. Dao sagge de Häär tiöger Mose un Aaron : »Aaron, dine Tîd es nu af'eloupen. Wîl dat iêhrt bei'e an diäm Springel Meriba mi nit 'efröchet hett, draff Aaron nit in dat Land, dat iëck diän Israeliten tau'eluowet hewwe.« Tiöger Mose owwer sagge hei: »Niähm Aaron un sinen Suohn Eleasar met di op diän Biärg Hor. Dao maus du diäm Aaron dat Priestergewand uttrecken un et sinem Suohn ândaun, wîlen dat Aaron dao stiärwen mott.«

Mose däa, wat de Häär befuohlen hiät. Dei drei stäigen op diän Topp vam Biärge, dat alle dat seihn können, un Mose trock Eleasar dei Kläi'er van Aaron ân. Dann sturf Aaron, un Mose gongk met Eleasar in dat Lager retur.

Diärtig Dage lang trûere dat Volk üm Aaron.

Dei îserne Schlange

4. Mose/Numeri 21, 4-9

Dei Israeliten tröcken vam Biärge Sinai nao Süden; sei wollen dat Land van diän Edomitern ümgaohn. Owwer ungerwiäges wouë dat Volk wîer ungedüllig un dat Volk gongk tiöger Mose un Guott ân: »Hiäs du uns ut Ägypten 'eföühert, dat vî hî in diär Wäuste stiärwen mott? Hî giëtt dat nit Brout of Water un düet äilennige Manna, dat hänget uns taum Halse rut!«

Dao leit de Häär giftige Schlangen üöwwer dat Volk kuommen. Dei bāiten dei Lüü, un viëlle Menschen mochen stiärwen. Dao käämen dei Lüü nao Mose un säggen: »Dat was verkahrt, dat vî tiöger diän Häären un tiöger diëck opponäiert hett. Legge duoch en Wäörtken in füör uns bi diäm Häären, dat hei uns frî maket van düesen Schlangen!«

Dao biärre Mose füör dat Volk un de Häär sagge tiöger Mose: »Make 'ne Schlange van Îsen un hänge se ûan an diäm Stāken op. Becke 'ebiëtten es, dä sall düet Bildnüs ânkîken, dann maut hei nit stiärwen.«

Mose makere dei Schlange un hongk se an 'em Stâken op. Becke 'ebiëtten wouë un dei Schlange ânkäik, dä bläif am Liäwen.

De Amoriterküönig Sihon kritt sine Straofe

4. Mose/Numeri 21, 21-27

Dei Israeliten schickeren Afgesandte nao Sihon. Dat was de Küönig van diän Amoritern. »Giëff uns Verlöfft, dat vî düör din Land trecken konnt. Vî wellt uns luter op diär grouten Straote hollen un nit üöwwer inke Feller un Wînbiärge loupun un ouk keinen Droppen Water ut dinen Pütts trinken.« Owwer Sihon gaffe diän Israeliten kein Verlöfft, dat se düörtrecken konnt. Im Giägendäil: Hei reip sine Lüü tehoupe un trock in de Wäuste. Bi Jahaz kam hei diän Israeliten in de Mäute un gongk op se loss. Owwer dei Israeliten kräigen de Büöwerhand un nahmen iëhm sin Land af vam Arnontal im Süden bit naom Jabbokfluß.(...) In Heschborn un diän anneren Stiädten nähmen dei Israeliten Wuohnunge.

De Moabiterküönig Balak seuket Hülpe bîm Töüwerer Bileam

4. Mose/Numeri 22, 1-8

Dei Israeliten tröcken widder nao Süden un schlaugen iëhr Lager op in diär Glîke vam Jordan in diär moabitschen Steppe; dat was in diär Nöchte van Jericho.

Wat Balak was, de Suohn van Zippor, dä harre dat 'ehaort, wat dei Israeliten sinen Naobern, diän Amoritern ân'edaon hett.

At hei un sine Lüü dei Israeliten säögen, dao kräigen se Anges, denn dat was en wane grout Volk. Dao säggen dei Moabiter tiëger iëhre Sippenöllesten: »Dat es sou viëll Volk, dat se ringsüm alles kahl friättet, sou as dat Veih dat lesste Gräun op diän Fellern afritt.«

Dao schickere de Küönig Balak Geschickeslüü in dei Stâdt Petat am Euftrat, dat hei Bileam, diän Suohn van Beor, te Hülpe reipe. Hei leit iëhme seggen: »En grout Volk bedrügget miëck. Sei sind van Ägypten ut'etrocken un hett siëck hî fast'esatt; direktemang an miner Gränse hett se en grout Lager op'eschlaon. Iëck kann iëhrer nit Häär wääen un sei nit bännigen. Drümm maus du kuommen un mi bîstaohn! Du mauss se verflauken; villichts kann iëck se dann ungerkrîen un se verdrîwen. Iëck wäit, wat du met dinem Waort testanne bränges: Wann du ümmes siägnest, dao maut iëhme alles glücken, un wann du ümmes verflaukes, dann rennt hei in sin Verdiärwen.«

Dei Sippenöllesten van diän Moabitern un van diän Midianitern göngen nao Bileam un nähmen dat Geld met, dat se füör sine Dennste wuohl tahlen mochen. Sei vertallten iëhme, wat Balak te seggen harre, un hei bescherre se: »Blitt üöwwer Nacht hî! Muorne muorgen kann'k ink seggen, wat mi de Häär op'edrîen hiät.« Sou blitt dei Büöwersten van diän Moabitern bi Bileam.

En Magier, dä op Guott häört

4. Mose/Numeri 22, 9- 40

Et naches kam Guott nao Bileam un freig: »Wat sind dat füör Lüü, dei du dao behiärbiärges?« Bileam antwurde: »De Noabiterküönig hiät se mi schicket. Dat Volk, dat ut Ägypten 'ekuommen es, dat maket 'ne bange. Nu sall'k dat Volk verflauken, dat hei iät verdrîwen kann.«

Guott owwer sagge tiëger Bileam : »Gaoh nit met düesen Lüüen. Du draffs düet Volk nit verflauken, wîl dat iëck et 'esiägnat hewwe.«

Am anderen Muorgen sagge Bileam tau diän Afgesandten van Küönig Balak: »Iëhrt mott ällein nao Häime gaohn. De Häär hiät mi verbuan, dat iëck met ink gaoh.«

Dei Afgesandten göngen retur nao Balak un vertallten, dat Bileam siëck 'estrüüwet härre un nit metkuommen woll. Dao schickere Balak nuoch mäh van diän houchmüegenden Büöwersten ut. Dei säggen tiëger Bileam: »Du draffs diëck nit daovan afhollen laoten un mauss kuommen! Du kriss, wat du verlanges, owwer dau mit dat tau Leiwe un verflauke düet Volk.«

Bileam antwurde: »Ouk dann, wann Balak mi sin ganzes Gold un Silwer däut, dat hei hiät – tiëger diän Willen van diäm Häären, dä min Guott es, kann'k nicks daun. Owwer blitt män düese Nacht dao. Villichte hiät de Häär mi nuoch wat te seggen.«

Et naches kam Guott nao Bileam un sprach met Bileam: »Ouk düese Lüü küömmet van Balak un welt diëck huollen? Gaoh män met 'ne. Owwer du mauss blouß dat daun, wat iëck di seggen well.« (...)

(...) As Balak dat haore, dat Bileam ungerwiäges was, kam hei iëhme in de Mäute am Arnon-Fluss. »Boarümme büs du nit fotts 'ekuommen?« freig hei. »Iëck hewwe duoch wane drümm ân'ehollen! Odder glöüwes du, dat iëck diëck nit betahlen kann?«, sagge hei.

»Nu holl Gemâk«, sagge Bileam: »Nu sî iëck jao hî. Owwer iëck wäit nit, of iëck di helpen kann. Iëck kann blouß seggen, wat Guott mi seggen lött.«

Bileam gongk met nao Kirjat-Huzot. Dao schlachere de Küönig Ringer, Schaope un Hitten füör dat Opfermaohl un leit wat daovan nao Bileam un diän Lüün bränge, becke bi iëhme wäären.

Bileam maut Israel siägnen

4. Mose/Numeri 23, 1- 12

Am anneren Muortgen gongk Balak met Bileam nao Bamot-Baal. Van dao konn me diän büüstersten Rand van diän Israeliten iëhrem Lager seihn. Bileam sagge tiöger diän Küönig : »Lao siëwen Altäöre oprichen un dann siëwen Bullen un siëwen Schaopesböcke praot maken.«

Balak leit alles sou maken, as Bileam dat woll, un sei schlacheren op jäidem Altaor äinen Bullen un äinen Schaopesbock as Brandopfer. Dann sagge Bileam tiöger Balak : »Bliff du män hî, iëck well daodiënnt gaohn un seihn, wat de Häär mi seggen well. Iëck well di dann vertellen, wat de Häär mi 'esaggt hiät.«

Bileam gongk op 'ne klein Ânhöchte, un bolle dropp kam de Häär. Bileam sagge: »Iëck hewwe di siëwen Altäöre 'ebugget un op jäidem en Bullmann un 'en Schaopesbock as Opfer 'eschlachtet.«

De Häär sagge iëhm, wat hei vertellen soll un schickere 'ne retur nao Balak. De Küöeng stont nuoch bi diän Altäören, un ouk dei Büöwersten van diän Moabitern wäären bi iëhme. Dao fangk Bileam an te küern:

»Vam Aramäerland leit miëck Küönig Balak huollen un hei befuohl: Du sass dat Jakobsvolk verflauken, verflauken sass du Israel! Owwer bu kann iëck dat daun, wann Guott dat nit well. Bu kann iëck dei verflauken, dei Guott selwer nit verflauket? Van hî buowen op diäm Felsen kann iëck seihn: Dat es en ganz besunner Volk, dat siëck nit vermendet mit anneren Völkern. Nümme kann düese Jakobslüü tellen. Sou as Stuooff bedeckt sei dei Äärde, dei Kinger Israels, dei viellen Dousend. Sei sind äin Volk, dat däut, wat Guott well. Ach, wann iëck selwer duoch sou stiärwen könn in Guorres Frieden!«

Buter siëck reip Balak: »Boarümme hiäs du mi dat ân'edaon? Iëck hewwe diëck raupen laoten, dat du mine Figgende verflaukes, un wat däs du? Du siägnest se!« Owwer Bileam sagge: »Iëck kann nicks anners seggen as dat, wat mi de Häär befiäht.«

Guott lött siëck nit bestiäcken

4. Mose/Numeri 23, 13 - 26

De K  nig sag  ge ti  ger Bileam : »Lao've nao 'ner anneren St  ie gaohn. Van dao kanns du dat ganze Volk seihn. Van h  i s  uhs du dat blou    d  ilw  ise, blou    en klein St  ucksken. Villichte kanns du van dao ut flauken.« Hei nahm 'ne met op di  n Topp vam Bi  rge Pisga; dao was en Utk  k. Ouk dao buggere Bileam si  wen Alt   re un schlachere op j  idem en jungen Bullen un en Schaopesbock. »Bliff du h  i bi di  n Opferd  iers«, sag  ge Bileam, »i  eck well op dei annere S  ite gaohn un seihn, wat de H   r mi wi  etten l  tt.«

Dao leit si  eck de H   r blicken un w  ais 'ne    n, wat hei seggen soll. As Bileam zu K   nig Balak un di  n Sippen  llestes retur kam, freig 'ne Balak: »Wat hi  t de H   r di op'edri  gen?« Bileam fongk    n te k  uern: »Luster nu gu  et tau, Balak, Zippors Suohn! Du draffs nit    nni  ahmen, dat Guott sou es as en Menschen, becke leiget un vandage sou un muorgen sou k  uert. Alles dat, wat hei    nk  nniget, dat d  ut hei ouk. Wann hei wat tauluowet, dann h   llt hei dat ouk. Hei gaffe mi di  n Befi  hl, dat i  eck d  uet Volk si  agnen soll, un wann hei et si  agnen well, dann kann i  eck dat nit    nnern. Et blitt daob  i: Kein Unh  il wett se dri  ppen, kein Verdi  rwen wett Israel h   imseuken. De H   r stott 'ne bi, hei es de Guott van Israel, hei es i   hr K   nig, di  m se tauj  uchen. Hei hi  t se van    gypten nao h  i 'ebracht, un hei stritt f   r se. Met T   werigge un Hokusfokus kann me nicks maken ti  ger dat Volk.«
(...)

K   nig Balak reip: »Wann du se nit verflauken kanns, dann br    kes'owwer ouk nit si  agnen.« Owwer Bileam sag  ge: »I  eck hewwe di duoch 'esag  gt, i  eck segge genau dat, wat de H   r mi op'edri  gen hi  t.«

Ouk de dr  rre Verseuk schl  tt f   hl

4. Mose/Numeri 23, 27-30; 24, 1- 11

»Kuomm enns«, sag  ge Balak. »Gaoh met mi! I  eck well di nuoch ne annere St  ie w  isen. Villichts gi  ett Guott di dao Verl  offt, dat du d  uet Volk van dao ut verflaukes.« Hei nahm Bileam met op di  n Topp vam Bi  rge Pegor. Van dao ut kann me direkt in dei Jordan-G    ke raff k  ken.

»Bugge mi h  i si  wen Alt   re« sag  ge Bileam, »un makere f   r j  iden Altaor en jungen Bullen un 'nen Schaopersbock as Opfer praot.«

Balak dää dat un opfere dei Dîers. Düetmaol käik Bileam nit nao Vüörtäiken odder Vüörbedriëfs ut. Hei käik in dei Glîke raff un saog, dat dat Volk siëck nao sinen Stämmen 'elagert harre, un iëhme was dat fotts bewiëtten, dat de Häär sine Hand üöwwer düesem Volk holl un et siägnen woll. Dao kam de Gäist van Guott üöwwer Bileam un hei sagge:

»Iëck häöre, wat de Häär mi kund daut;
 iëck seihe, wat de Mächtige mi wîset.
 Iëck lîe hî, mine Ougen sind tau,
 owwer iëck kann seihn, wat Guott vüörhett.
 Bu schön sind dine Telte, Israel
 un bu schmuck sind dine Dörper!
 In allen Diälern brett se siëck ut,
 sou as frischet Gräun, as Gîarns an diän Biäcken,
 as starke Böüme, dei de Häär 'epuottet hiät,
 as Zedern ân diän Waterlöüpen.
 Dei Pütts van Israel wett nit dröüge
 un dei Planten op diän Fellen hett rîkleck Water.
 Sei wett de Büöwerhand krîen üöwwer iëhre Naobern
 un iëhr Küönig wett selwes Küönig Agag schlaon.
 Iëhr Guott hiät se ut Ägypten 'ereddiget, hei stritt füör sei.
 Sei wett iëhre Figgende friätten,
 sou as en wild Dîer sine Büüte fritt
 un dei Knuocken düörbitt un termalmet.
 Dei Pîle van düesem Volk bränget diän Dout.
 Sei sind gefährlick as en starken Löwen.
 Becke hiät diän Maut,
 iëhn opteschrecken, wann hei siëck resset?
 Jäideräine, dä diëck siägnen Israel,
 dä hiät selwer dail an düesem Siägen.
 Becke diëck verflauket,
 diän wett selwer düeser Flauk driäppen.«

Vull van Vernîn knuffte Balak dei Füüste un sagge tiëger Bileam:
 »Iëck hewwe diëck duoch 'eraupen, dat du mine Figgende verflaukes,
 un wat dâus du? Du hiäs mine Figgende 'siägnen un dat glîk dreimaol.
 Mak, dat du nao häime küömm's! Iëck woll di dat alles rîkleck
 betahlen, owwer nu hiäs du diëck selwer üm dinen Louhn 'ebracht.
 Dao kanns'e diëck bîm Häären füör bedanken!«

Bileam wicket de Taukumpft

4. Mose/Numeri 24,12-25

Bileam owwer holl daotiëgen: »Iëck hewwe duoch tiëger dine Geschickslüü 'esägg't: Ouk wann Küönig Balak mi alles Gold un Silwer däut, wat hei hiät, dat iëck blouß dat daun kann, wat de Häär mi opdriäget. Iëck verdäile Flauk un Siägen nit nao minem äigenen Willen. Iëck maut seggen, wat mi de Häär befiäht. Iëck gaoh nu nao häime, Owwer vüörhiär, dao well'k di nuoch wicken, wat dei Israeliten dinem Volk in Taukumpft ândaut. Dann fongk hei an te wicken:

»Iëck seihe, wat de Mächtige mi wîset:
Iëck seih' äinen, dä is nuoch nit ganz dao,
ganz van wîtem kann iëck 'ne seihn.
En Stään gäiht op im Volke van Jakob sinen Süöhnen,
en Küönig stîget op in Israel.
Hei wett diän Moabitem diän Kopp inschlaon.
Dat ganze Seir wett se ân siëck rîten,
dat Land van sinen Figgenden, diän Edomitern.
De Küönig, dä van Jakob afstammet,
wett dei Büöwerhand üöwwer alle sine Figgende krîen.
Ouk dei, becke siëck in faste Stîädte 'ereddiget hett,
dei sind dao nit siëcker vüör iëhme.«

As Bileam in de Rünne käik un dat Land van diän Amalekitem saog,
sägge hei:

»Amalek, frögger was du dat grötteste van allen Völkern, duoch bolle,
dao schlött din lesstes Stünnecken.«

As hei dat Land van diän Kenitem saog, sägge hei:

»Iëhr glöüwet, dat iëhrt dao siëcker wuohnet.

Bu faste sind inke Stîädte,

as dat Stoutvuëgelnest dao am Felsen.

Duoch bolle küömmet dat Füüer.

Nümme van Kain sinen Naokuommen blitt am Liäwen.

Dä Assyrer schleppet ink in dei Gefangenschopp «

Sou hiät Bileam 'ewicket, un dann makere hei siëck op diän Padt nao sinem Häime, un dat däa ouk Balak.

Götzendennst am Biärge Pegor

4. Mose/Numeri 25, 1- 16

Dei Israeliten schlaugen iëhr Lager in Schittim op. Dao harren dei Mannslüü en Friggeraot met Wîwern van diän Moabitern. Dei Moabiterschen hett dei Israeliten in'eladt un fîeren dat Opferfest tau Ehren van iëhrem Götzen. Dei Mannslüü ääten met van diäm Opferfläisch un bochten de Knei vüör diäm Guott van diän Moabitern. Dat was Baal vam Biärge Pegor.

Dao wouë de Häär vernîniĝ un befuohl diäm Mose: »Grîpe di alle van diän Büöwersten, dei dat Volk föühert un lao' se in diär häiten Sunne doutschlaon, daomet dat iëck in minem gläunigen Vernîn nit dat ganze Volk utruotten maut.«

Mose befuohl diän Richtern: »Schlott alle dout, dei siëck met diäm Baal in'elaoten hett.«

Mose un dat ganze Volk hett siëck met Hüülen un in Trûer vüör diäm hilligen Telt terdial 'eschmiëtten. Dao brache vüör aller Ougen en Israelit äine van diän moabitschen Wîwern in dat Telt van siner Famillge. As Pinhas dat saog – hei was de Suohn van Eleasar un dat Groutkind van Aaron – stont hei op un verleit diän Kringk. Hei nahm sinen Spiëtt, gongk in dat Telt un stâk dei bei'en dout. Dao was dei Süükede am Enge, dei bit tau düeser Tîd dei Israeliten häim'esocht harre. Väiëruntwüntigdousend Menschen wäären all dout.

De Häär sagge tiëger Mose : »Pinhas hiät dei Straofe van ink af'ewennet. Hei was sou vernîniĝ as iëck dat was un hiät dat 'edaon. Süss härre iëck alle Israeliten dout 'eschlaon. Gaoh nao iëhme un segge, dat iëck 'ne vüör allen anneren vüörtrecken well: Sine Naokuommen sollt füör alle Tî'en mine Priesters sin. Dat sall sin Lohn sin, dat hei siëck sou füör sinen Guott in'esatt un alles wîer in dei Rîge 'bracht hiät.«

Dann befuohl Guott diäm Mose: »Gott loss op dei Medianiter un schlott se alle dout, wîl dat se ink ächtertücksch ân'egriëppen hett. Sei hett ink verföühert, diän Baal vam Biärge Pegor ântebîen un hett daomet dat Unhâil üöwwer ink 'ebracht.«

Mose bestemmet, dat Josua sin Naofolger wätt

5.Mose/Deuteronomium 31, aus 1-8

Mose sagge tiöger dei Israeliten, dei tehoupe 'kuommen wäären : »Ieck sî nu hunnerttwüntig Jaohre olt. Drümm kann'k nit mäh inke Büöwerste sin. Buterdiäm hiät de Häär tiöger mi 'esaggt: Du kanns nit üöwwer diän Jordan gaohn, dä hî vüör di liëtt. De Häär, inke Guott, wätt selwer vüör ink hiär trecken. Hei wigget alle Völker in düesem Lanne diäm Unnergangk, dat iehrt se doutschlaon konnt. Josua sall inke Büöwerste sin. Sou hiät de Häär dat befuohlen. De Häär wett dei Völker in düesem Lanne in inke Gewalt giäwwen. (...) Iehrt mott dapper sin un keine Anges vüör düesen Völkern hewwen. Josua, du wäss düet Volk in dat Land brängen, dat de Häär inken Vüörfahren tau'eluowet hiät; du wäss dat Land ouk unger ièhnen opdäilen. De Häär wett selwer met di trecken. Hei wett di helpen un diëck nüümaols im Stiëcke laoten. Du draffs diëck van diän Figgenden nit bange maken laoten.«

Josua kritt sinen Opdragg

5.Mose/Deuteronomium 31, 14, 1-23

De Häär sagge tiöger Mose : »Dine Tid es bolle üm. Raupe Josua un kuomm met iehme in dat hillige Telt, dat iëck 'ne as dinen Naofolger insette.«

As Mose un Josau siëck diäm Telt vernöggeren, wäis siëck de Häär in diär Wolkensäule üöwwer diäm Ingangk. Hei sagge tiöger Mose: »Du maus bolle stiärwen, un wann du dout büs, dann wett siëck düet Volk van mi afwennen. Sei wett diän Bund, diän iëck met iehme 'schluotten hewwe, briäcken un siëck met diän Güöttern van diäm Lanne inlaoten, in dat iëck se leië. Deshalf wää iëck vernîinig op se sin un miëck van 'ne afwennen un 'ne nit mäh helpen. Dat wett 'ne op't Buotterenne schlaon un krûs ümme de Nase gaohn, un sei mott en schwaor Schicksaol op siëck niähen. Sei wett begrîpen, dat düet daovan küömmt, wîl dat iêhr Guott nit mäh bi 'ne es. Ieck owwer well miëck van 'ne afkähren. Dat es dei Straofe, dat sei nit 'efröchet un annere Güötter ân'ebiatt hett. Schrîwe nu füör sei dat Lied op, dat iëck di vüörsegge. Sei sollt dat lähren un singen, daomet iëck dat in Taukumpft as Tüügnis tiöger sei verwennen kann. Ieck bränge sei in dat Land, dat iëck ièhren Vüöröllern tau'eluowet hewwe; dat es en

Land, in diäm Miälke un Huonig flütt; sei wett siëck sât iätten un dick un fett wäen un siëck anneren Güttern tauwennen un düesen deinen. Tiëger miëck wett se minnächting sin un minen Bund briäcken. Wann se dann Nackenschläge kritt, dann wett düet Lied 'ne seggen, boarümme dat geschüht.«

Mose schräif dat Lied op, dat de Häär iëhme sagge, un dei Israeliten mochen dat lähren. Dann sagge de Häär tiëger Josua – dat was de Suohn van Nun : »Sî dapper un entschluotten. Iëck well di bîstaohn, un du wäss dei Israeliten in dat Land brängen, dat iëck 'ne met Äid tau'esaggt hewwe.«

Mose sin Lied
Afriäcknunge met diäm balstüürigen Volk
 5.Mose/Deuteromonium 32-43

Dann sung Mose vüör diäm ganzen Volk düet Lied:

»Diän Hiëmmel raupe iëck as Tüügen ân!
 Dei Ääre sall mine Waore häören.
 Sei müöget fleiten as Riänschüüle,
 dei dröüget Land fuchte maket
 un dialdröppeln as de Dau,
 dä ringsüm dat junge Gräun lâwet.
 Prîset unsen grouten un mächtigen Guott!
 Iëck raupe 'ne bi sinem Namen,
 unsen Fels, dä uns behäuët.
 In allem, wat hei vüörhiät,
 es hei vollkuommen un gerächte.
 Hei höllt, wat hei tauseggt, denn hei es trügge.
 Duoch düet Volk es ouhne Trügge, falsch un verkahrt.
 Ganz ut de Ât sind sei 'eschlaon.
 Sei konnt nit mäh sine Kinger sin.
 Es dat de Dank füör sinen Groutmaut, iëhrt Strouhköppe?
 Hei hiät ink 'emaket un as en Vâer füör ink 'esuoget.

Fraoget inke Vüöröllern, bu dat frögger was,
 un inke Ollen, van bo iehrt küömmet.
 In ollen Tî'en makere Guott dei Völker
 un leit se op diär Äärde wuohnen,
 füör jäidet Volk hiät hei äin Land bestemmet
 un gaffe jäidemäinen sinen Engel.
 Duoch Israel, dei Jakobsinger,
 nahm hei siëck selwer as sin Äigendum
 un makere se tau sinem Volke.
 Hei hiät se 'efungen in diär Wäuste,
 ümlûert un ümhüült van willen Dîers un ouhne Hülpe.
 Dao nahm hei se unger sine Fittiche
 un suorgere füör se.
 En Adler stött dei Jungen ut diäm Neste,
 dat se selwer fleigen lährt.
 Owwer hei schwiäwet üöwwer 'ne
 un wann äint meuë wett un fällt,
 dann brett hei dei Flüörke unger iehme ut
 un fänget iät op un driäget iät fut.
 Iäwensou hiät de Häär sin Volk behott:
 Hei alläine hiät Israel 'eföühert,
 kein früömden Guott stont an siner Sîte.
 Dann leit hei sei äin Land an siëck rîten.
 Sei konnen op diän Fellern Kaon ânbuggen,
 ut Felsspollen Huonig sammeln,
 op stäinigen Fellern Oliven arnen.
 Sei harren Miälke van Käuhen un Schaopen,
 dat Fläisch van Lämmkes un Böckskes;
 sei ääten vam allerbesten Weiten
 un drünken iehren säuten rou'en Wîn.
 Sei liäweren in Glück un im Üöwwerflaut;
 sei wäären sât, sei wouën rîke. (...)

Düet WuohlIäwen owwer makere se balstüürig,
 sei storren Guott in Wiällmaut terügge,
 iehren Guott, dä sei duoch 'efuormet harre. (...)
 Sei brachen iehre Opfer tau Güttern,

dei keine sind un dei nit helpen konnt.
 Iëhre Vîär hett düese Götzen nuoch nit 'ekannt,
 äiërst niggertîds sind se op'ekuommen.
 Diän Guott owwer, dä ink dat Liäwen gaffe,
 dä ink behäuët, diän hett iëhrt verraon un vergiätten.

Dat alles saog de Häär un hei wouë vernîniġ,
 wîl dat sine Kinger siëck van iëhme af'ewennet harren.
 Un hei beschluott: Iëck trecke miëck terügge
 un lao' se selwer daun un drîwen;
 me wätt seihn, wat dann geschüht.
 Sei sind voll van Wîerwaoren un Äigensinn
 un kennt nit Dankbaorkeit of Trügge.(...)
 Iëck schicke 'ne schwaore Plaogen,
 verscheite op sei alle mine Pîle.
 Dann wett se verschmachten,
 van Feiwers un Pestilenz tegrunne gaoht.
 Iëck laote wille Dîers op se loss,
 dat Gift van Schlangen sall se dialstrecken.
 Dat Schwiärt sall wüten op diän Straoten,
 im Huse binnen sall de Schreck se ümbrängen:
 diän Jungen, dat Wecht, dat Buorstkind un diän Kniëdderollen.

Bolle härr' iëck se ut'eruottet
 un nümmes härre mäh an sei gedacht.
 Duoch dat es nit min Wille,
 dat me min Daun mißdüütet,
 dat iëhre Figgende siëck diän Sieg tauschrîwet.
 Sei sollt nit seggen: Dat was unse Wiärk
 un nit, dat iëck de Häär, dat 'edaon hewwe.
 Denn sei sind ouhne Insicht,
 süss möchen se duoch dat seihn
 un an iëhr äigen Enne denken.

Bu könn enner dousand Mann in de Flucht schlaon,
 bu könnt twäi ut iëhren Rîgen
 tiëndousand van minem Volke schlaon,
 wann iëck iät nit verlaoten härre, wann nit iëck,

sin Guott, iät in dei Hänner van iëhren Figgenden 'egafft härre.

Sougar iëhren Figgenden was dat bewiätten,

dat iëhre Güötter keine Helpers sind.

Verduorwen sind sei, so as dei Lüü,

dei vüörtîds in Sodom un Gomorra wuohneren.

Sei sind as en Wînstock met Druwen, dei nit säute,

sunnern bitter un giftig sind.

De Wîn, diän me dao rutpressest,

dä bränget diän Dout as Schlangengift.

Dat alles well iëck nit vergiätten.

Dat well iëck 'ne vergellen

un sei harre bestraofen füör all iëhre Bousheit.

Blouß nuoch 'ne Wîle, dann wett se ungergaohn.

Düet Enne is nit optehollen.

Owwer de Häär barmet siëck un wett sinem Volke helpen.

Hei süht jao, dat sei am Enge sind

und dei Starken as dei Schwaken fallet.

Dann fräöget hei se: Bo sind inke Güötter?

Dao hett iëhrt ink duoch dropp verlaoten?

Iëhrt hett 'ne rîkleck Opfer 'ebracht,

iëhrt hett se voll'eproppet met Fett un Wîn.

Nu konnt se bewîsen, wat se sind

un füör ink strîten un ink behäuën.

Dann wett iëhrt wiätten: Blouß iëck bün de Häär,

iëck alläine, un kein anneren!

Iëck schlao Wunnen un make se häile,

iëck schlao dout un iëck wecke wîer op. (...)

Alle, dei Hass tiëger mi im Hiärten hett,

dei wett minen Vernîn te schmecken krîen.

Iëck make min Rache-Schiärt scharp,

dann schlao iëck tau un spriäcke Rächt.

Mine Pîle sind voll vam Blaut van minen Figgenden.

Min Schwiärt, dat sall dei Köppe van minen Figgenden spollen.(...)

Duoch sinem Volke schenkt hei Vergiäwunge

un niähmet vam Lanne diän Flauk un dei Sünne.«

Tesâmen met Josua sung Mose düet Lied vüör allen Israeliten. Dann sagge hei tiöger sei: »Trecket dat ink te Gemäute un vertellt dat ouk inken Kingern, dat se iêhr Liäwen nao Guott sinen Vüörschriften utrichet. Dat Waort vam Häären es kein liêrget Waort. Dat es inke Liäwen. Wann iêhrt op dat häört, dann wett iêhrt lange Tîd in düesem Lanne liäwen.«

Mose stiärwet

5.Mose/Deuteromonium 34,1-12

Am selwen Dage sagge de Häär tiöger Mose : »Gaoh nu in dat Aborim-Biärgland dao drüöwen un stîge op diän Biärg Nebo; dä liëtt im Lanne Moab tiëgenân van Jericho. Süh van dao ut in dat Land Kanaan rüöwer: dat well iëck diän Israeliten daun. Dernaö wäss du op diäm Biärge stiärwen un im Dou'e met dinen Vüöröllern binäin kuommen, sou as all din Brouër Aaron vüör di 'estuurwen es.

Bei'e dröffet iêhrt nit in dat Land gaohn, wîl dat iêhrt mi an diäm Springel van Meriba bei Kadesch in diär Wäuste Zin vüör diän Ougen van allen Israeliten nit 'efröchet hett, dat iëck bolle 'ne nit bewîsen konnt, dat iëck de hillige un mächtige Guott bün. Du draffs dat Land, dat iëck diän Israeliten giäwe, van wîtem seihn, owwer ringaohn, dat draffs du nit.«

Dao stäiğ Mose ut diär Steppe, bo dei Moabitors wuohneren, ropp op diän Biärg Nebo, op diän Topp vam Pisga; dä liëtt im Osten van Jericho. Dao wäis iêhme de Häär dat Land, dat tau sinen Fäuten ut'ebrett was: dei Landschopp Gilead bit hiën nao Dan un ganz Naftali un Efraim un Manasse, dat ganze Land Juda bit an dat groute Water im Westen un ouk dat Land im Süden un dat Dal, bo dei Palmenböüme wössen, bit nao Zoar.

Hei sagge tiöger Mose: »Dat es dat Land, dat iëck Abraham, Isaak un Jakob met minem Äid tau'eluowet hewwe un van diäm iëck 'esaggt hewwe: Inken Naokuommen well iëck dat daun. Du hiäs dat nu met äigenen Ougen 'eseihn, owwer ringaohn draffs du nit.«

Sou sturf Mose, Guott sin Deiner, im Lanne Moab, sou as de Häär dat bestemmet harre. Guott brache 'ne selwer in de Äärde, dao im Dâle, tiëgenân van Bet-Pegor. Bit vandage wäit nümme, bo sin Graff es. Mose was hunnertwüntig Jaohre olt, as hei sturf. Owwer bit telesst

was hei fräit un kriëggel, un ouk sin Gesühne hiät nit nao'elaoten. Diärtig Dage langk hollen dei Israeliten in diär Steppe füör iëhn dei Dou'enwake.

Josua, Nun sin Suohn, was nu de Büöwerste van dän Israeliten. Hei harre friwat Klaukheit, sîtdiäm dat iëhme Mose dei Hanne op'elaggt un iëhne daomet tau sinem Naofolger in'esatt harre. Dei Israeliten haoren op iëhne, sou as de Häär dat Mose befuohlen harre.

Nüümaols harre dat in Israel äinen Propheten 'egafft, met diäm Guott unger väiër Ougen sou üm'egaohn es as met Mose. Kein anneren Propheten hiät solke Täiken un Wunner 'edaon as hei, as hei in Ägypten diäm Pharao un sinen Ministers un sinem ganzen Land dei groute Kraft un Macht van Guott, sinem Häären, 'ewiësen harre.